

ZARZĄDZENIE NR VIII/39/2022
BURMISTRZA MIASTA ORZESZE

z dnia 9 marca 2022 r.

w sprawie wprowadzenia instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w budynku Urzędu Miejskiego Orzesze przy ul. Św. Wawrzyńca 21.

Na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz § 6 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07.06.2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719 ze zm.)

zarządzam co następuje:

§ 1. Wprowadzam instrukcję bezpieczeństwa pożarowego w budynku Urzędu Miejskiego Orzesze przy ul. Św. Wawrzyńca 21, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. 1. Zobowiązuję wszystkich pracowników Urzędu Miejskiego do przestrzegania postanowień instrukcji.

2. Nadzór nad realizacją postanowień instrukcji powierzam Sekretarzowi Miasta Orzesze.

§ 3. Traci moc Zarządzenie Burmistrza Miasta Orzesze nr VII/198/2015 z dnia 14 października 2015r. w sprawie wprowadzenia instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w budynku Urzędu Miejskiego Orzesze przy ul. Św. Wawrzyńca 21.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Burmistrz Miasta Orzesze

inż. Mirosław Błaski

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

DLA
BUDYNKU URZĘDU MIASTA
ORZESZE
UL. ŚW. WAWRZYŃCA 21

Opracował:	Zatwierdził:
------------	--------------

ORZESZE, MARZEC 2022

„Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska przyrodniczego, budynku, obiektu lub terenu, obowiązane są zabezpieczyć użytkowane środowisko, budynek, obiekt lub teren przed zagrożeniem pożarowym lub innym, miejscowym zagrożeniem.”

„Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także podmioty, o których mowa wcześniej, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.”

(Art.3, ust.1 i 2 Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej).

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO DLA BUDYNKU URZĘDU MIASTA ORZESZE, UL. ŚW. WAWRZYŃCA 21

3

Spis treści

I.	WSTĘP	5
	WYKAZ PODSTAWOWYCH PRZEPISÓW I NORM.....	8
	DEFINICJE, TERMINOLOGIA, INFORMACJE DODATKOWE.	9
II.	WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA, SPOSOBU UŻYTKOWANIA, MAGAZYNOWANIA (SKŁADOWANIA) I WARUNKÓW TECHNICZNYCH OBIEKTU...	12
1.	LOKALIZACJA.	12
2.	PODSTAWOWE PARAMETRY TECHNICZNO BUDOWLANE	12
2.1	Ogólna charakterystyka obiektu.....	12
2.2.	Parametry pożarowe występujących substancji palnych.....	14
2.3.	Kategoria zagrożenia ludzi, przewidywana liczba osób.	14
2.4.	Gęstość obciążenia ogniowego	16
2.5.	Ocena zagrożeniem wybuchem.....	16
2.6.	Podział na strefy pożarowe.....	16
2.7.	Klasa odporności pożarowej budynku oraz klasa odporności ogniowej i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budowlanych.	16
2.8.	Usytuowanie budynku z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe.	17
2.9.	Warunki ewakuacji.	18
2.10.	Zabezpieczenie przeciwpożarowe instalacji użytkowych.....	18
3.	URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE.....	20
3.1.	Oświetlenie ewakuacyjne.....	20
3.2.	Drzwi przeciwpożarowe.....	21
3.3.	System Sygnalizacji Pożarowej.....	21
3.4.	Główny wyłącznik prądu	23
	PRZEGLĄDY I KONSERWACJA URZĄDZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH	23
	ZAKRESY PRZEGLĄDÓW I KONSERWACJI URZĄDZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH.....	25
4.	INSTALACJE UŻYTKOWE W OBIEKCIE.....	28
5.	Drogi pożarowe, zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru.	29
III.	WYPOSAŻENIE W GAŚNICE	30
IV.	SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA.....	39
1.	Postanowienia ogólne.	39
2.	System alarmowania i postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego zagrożenia.	39
2.1.	Alarmowanie.....	39
2.2.	Zasady postępowania pracowników do czasu przybycia jednostek ratowniczych.	40
3.	Działania po przybyciu straży pożarnej.	43

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO DLA BUDYNKU URZĘDU MIASTA ORZESZE, UL. ŚW. WAWRZYŃCA 21

4. Zabezpieczenie pogorzeliska	43
V. WARUNKI I ORGANIZACJA EWAKUACJI LUDZI ORAZ PRAKTYCZNE SPOSOBY ICH SPRAWDZENIA.....	44
1. Organizacja i przebieg ewakuacji.....	44
2. Warunki ewakuacji	45
3. Organizacja ewakuacji	48
4. Czynniki utrudniające ewakuację.....	49
5. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi.	51
VI. SPOSOBY ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM.....	53
1. Charakterystyka prac pożarowo niebezpiecznych.	53
2. Obowiązki właściciela obiektu.	53
3. Zasady zabezpieczania przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych.	54
4. Rodzaj przedsięwzięć mających na celu nie dopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.....	54
4.1. Przygotowanie obiektu do prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.	54
4.2. Postępowanie po zakończeniu prac.....	55
4.3. Dokumentowanie prac pożarowo niebezpiecznych	56
VII. PRZYCZYNY POWSTAWANIA I ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARÓW.	57
1. Potencjalne przyczyny powstawania pożarów:	57
2. Potencjalne przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów:	58
VIII. ZASADY ZAPOBIEGANIA POŻAROM.....	58
1. Zasady ogólne	58
2. Organizacja ochrony przeciwpożarowej.....	59
2.1. Struktura	59
2.2. Zakres zadań i obowiązków.....	59
3. Sprawowanie kontroli wewnętrznej obiektu.	62
IX. SPOSOBY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z TREŚCIĄ INSTRUKCJI ORAZ PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI.....	63
1. Organizacja szkolenia przeciwpożarowego.	63
2. Dokumentowanie szkoleń.....	64
X. ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW.	64
1. Obowiązki Burmistrza / właściciela obiektu:	65
2. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej.....	65
3. Obowiązki pracowników	66
XI. ZAŁĄCZNIKI.....	68

I. WSTĘP

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia i zdrowia oraz mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów, klęsk żywiołowych czy innych miejscowych zagrożeń,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożarów, klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń,
- prowadzenie działań ratowniczych.

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno- budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Powyższy zapis zawarty jest w aktualnie obowiązującej ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 869)

Szczegółowe zasady ochrony i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków oraz wyposażania ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze wynikają z Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07.06.2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r, Nr 109, poz. 719).

§ 4 cytowanego wyżej rozporządzenia mówi m.in., że: „w obiektach oraz na terenach przyległych do nich zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji”, a w szczególności:

- używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon materiałów występujących:
  - szczególnie w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź niepoddawanych, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia,
- rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze,
- rozpalanie ognia lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów,
- składowanie poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu,
- użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
- przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
  - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100 °C),
  - linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V,
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, takich jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości określonych w przepisach techniczno-budowlanych,
- składowanie materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych oraz na drogach komunikacji ogólnej,

- zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji,
- blokowanie drzwi przeciwpożarowych w sposób uniemożliwiający ich samoczynne zamknięcie w przypadku powstania pożaru,
- lokalizowanie elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych,
- uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
  - gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
  - źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
  - wyjść ewakuacyjnych,
  - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego.

Ponadto nakazuje się zachowanie szczególnej ostrożności oraz wprowadza znaczne ograniczenia i obostrzenia przy przechowywaniu i posługiwaniu się materiałami i cieczami łatwo zapalnymi bądź innymi substancjami mogącymi być przyczyną powstania lub rozprzestrzenienia się pożaru lub wybuchu, między innymi zabrania przechowywania jakichkolwiek materiałów określanych jako niebezpieczne pożarowo w obrębie dróg ewakuacyjnych oraz w innych pomieszczeniach ogólnie dostępnych.

Całokształt przedsięwzięć w zakresie organizacyjnym i technicznym tj. zabezpieczenie przed pośrednimi i bezpośrednimi skutkami pożaru lub innego zagrożenia, ale przede wszystkim za zapewnienie bezpieczeństwa w obliczu pożaru lub innego zagrożenia dla stałych użytkowników i innych osób przebywających w będącej przedmiotem opracowania instrukcji, spoczywa na właścicielu obiektu.

Sposób realizacji wyżej podanych obowiązków określa niniejsza instrukcja, która winna być i jest opracowana zgodnie z ustaleniami § 6 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07.06.2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Do zapoznania się z instrukcją oraz ustaleniami w niej zawartymi bezwzględnie zobowiązani są wszyscy pracownicy przebywający w obiekcie. Wynika to z faktu, że zagadnienia związane z ochroną przeciwpożarową dotyczą nie tylko Kierownictwa Urzędu, ale wszystkich zatrudnionych i użytkowników obiektu.

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO DLA BUDYNKU URZĘDU MIASTA ORZESZE, UL. ŚW. WAWRZYŃCA 21

Postanowienia instrukcji obowiązują również wszystkich pracowników firm obcych przebywających na terenie obiektu i wykonawców robót remontowych i usług na rzecz Urzędu Miasta Orzesze. Obowiązek zapoznania tych osób z postanowieniami instrukcji należy do właściciela obiektu.

Pracownicy, znający obiekt i realizowaną w nim działalność, stanowiący zorganizowaną zbiorowość i mający warunki do doskonałego poznania obiektu, poszerzone o znajomość zasad postępowania na wypadek pożaru, winni zapewnić sprawne przeprowadzenie akcji ratowniczo-gaśniczej oraz zminimalizowanie skutków ewentualnego pożaru.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna się znajdować w miejscach dostępnych dla ekip ratowniczych.

WYKAZ PODSTAWOWYCH PRZEPISÓW I NORM.

Podstawowe przepisy i normy, na jakich bazowano przy opracowaniu niniejszej instrukcji to m.in.:

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tj.: Dz. U. z 2021 r. poz. 869).

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tj.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2351).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1065 z późn. zm.)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 października 2005 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej i osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 2015, poz. 1962).

Normy dotyczące ochrony przeciwpożarowej.

DEFINICJE, TERMINOLOGIA, INFORMACJE DODATKOWE.

Pożar - to niekontrolowany proces spalania przebiegający w miejscu do tego nie przeznaczonym.

Inne miejscowe zagrożenie - to zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków,

Strefa pożarowa - strefę pożarową stanowi budynek albo jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami oddzielenia pożarowego, bądź też pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne odległości od innych budynków. Strefa pożarowa to przestrzeń wydzielona w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni.

Warunki ewakuacji - są to przedsięwzięcia oraz środki techniczno - organizacyjne zapewniające szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

Przeście ewakuacyjne - odległość w pomieszczeniach, od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia ewakuacyjnego na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku.

Dojście ewakuacyjne - długość drogi ewakuacyjnej od wyjścia z pomieszczenia na tę drogę do wyjścia do innej strefy pożarowej lub na zewnątrz budynku.

Bezpieczeństwo pożarowe - jest to stan eliminujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi uzyskiwany przez funkcjonowanie norm prawnych i technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz prowadzonych działań zapobiegawczych przed pożarem.

Materiały niebezpieczne pożarowo to:

- gazy palne,
- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55° C),
- materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
- materiały zapalające się samorzutnie w powietrzu,
- materiały wybuchowe i pirotechniczne,
- materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
- materiały mające skłonność do samozapalenia,

- materiały inne nie wymienione powyżej, jeśli sposób ich składowania, przetwarzania lub innego wykorzystania może spowodować powstanie pożaru.

Strefa zagrożenia wybuchem - przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym pomiędzy dolną i górną granicą wybuchowości.

Zagrożenie wybuchem - możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego (iskra, łuk elektryczny lub przekroczenie temperatury samozapłonu) wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia.

Prace pożarowo niebezpieczne - prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem, prowadzone wewnątrz lub na dachach obiektów, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych, a także prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem.

Przeciwożarowy wyłącznik prądu - wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru, - należy stosować w strefie pożarowej powyżej 1000 m³ lub w strefach zagrożonych wybuchem.

Techniczne środki zabezpieczenia przeciwożarowego - urządzenia, sprzęt, instalacje i rozwiązania budowlane służące zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów.

Urządzenia przeciwożarowe - należy przez to rozumieć urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwożarowych, przeciwożarowe kłapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwożarowe i inne zamknięcia przeciwożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych;

Kategoria zagrożenia ludzi - budynki oraz części budynków, stanowiące odrębne strefy pożarowe, określane jako ZL, zalicza się do jednej lub do więcej niż jednej spośród następujących kategorii zagrożenia ludzi:

- ZL I - zawierające pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami, a nie przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,
- ZL II - przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,
- ZL III - użyteczności publicznej nie zakwalifikowane do ZL I i II (budynki biurowe, szkoły itp.),
- ZL IV - mieszkalne,
- ZL V - zamieszkania zbiorowego nie będące ZL I i II (np. hotele).

Klasa odporności pożarowej budynku. W przepisach techniczno - budowlanych ustanowiono pięć klas odporności pożarowej budynków, w kolejności od najwyższej do najniższej, oznaczonych literami „A”, „B”, „C”, „D” i „E”. Klasa odporności pożarowej budynku uzależniona jest od jego klasyfikacji związanej z przeznaczeniem i sposobem użytkowania, a także wysokością. Dla każdej klasy odporności pożarowej budynku przypisane zostały klasy odporności ogniowej poszczególnych elementów konstrukcyjnych takich jak: główna konstrukcja nośna, konstrukcja dachu, strop, ściana zewnętrzna, ściany wewnętrzne i przekrycie dachu. Odporność ogniowa elementów wyrażana jest w minutach i określa wytrzymałość danego elementu w warunkach pożaru. Przy określaniu odporności ogniowej podaje się również inne wymagania takie jak:

- nośność ogniowa (w minutach) - „R”, określona zgodnie z PN dotyczącą zasad, ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,
- szczelność ogniowa (w minutach) - „E”, określona jw.
- izolacyjność ogniowa (w minutach) - „I” określona jw.

II. WARUNKI OCHRONY PRZECIWOPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA, SPOSOBU UŻYTKOWANIA, MAGAZYNOWANIA (SKŁADOWANIA) I WARUNKÓW TECHNICZNYCH OBIEKTU.

1. LOKALIZACJA.

Budynek Urzędu Miasta zlokalizowany jest w Orzeszu przy ul. Św. Wawrzyńca 21. Położony jest przy zbiegu ulic Św. Wawrzyńca i Bukowina, prostopadle do ich traktów.

Dojazd do budynku prowadzi od ul. Bukowina, poprzez utwardzony plac okalający budynek. Od ul. Św. Wawrzyńca budynek oddzielony jest skarpą.

Front budynku stanowi elewację zachodnią, przed którą usytuowane są miejsca parkingowe dla klientów. Po przeciwnej stronie znajduje się parking dla pracowników oraz parterowe zabudowania gospodarcze. Od strony południowej zlokalizowany jest park zieleni, w którym został wydzielony chodnik do budynku. Istniejące rozwiązania komunikacyjne zapewniają dostęp do budynku z każdej strony.

Szczegółową lokalizację budynku przedstawia załączony do niniejszej instrukcji plan graficzny.

2. PODSTAWOWE PARAMETRY TECHNICZNO BUDOWLANE

2.1 Ogólna charakterystyka obiektu.

Budynek Urzędu Miejskiego jest wolnostojący, trzytraktowy, dwukondygnacyjny, częściowo podpiwniczony z poddaszem nieużytkowym. Część dobudowana w późniejszym czasie od strony ul. Bukowiny jest niepodpiwniczona i bez poddasza.

Budynek wykonany jest z cegły pełnej, otynkowany. Mury fundamentowe wykonane są z piaskowca. Przekrycie dachu stanowi drewniany dach wielospadowy, kryty papą termozgrzewalną. Kominy ponad dachem murowane z cegły klinkierowej. Obróbki z blachy powlekanej, rynny i rury spustowe z blachy cynkowej.

Otwory okienne powtarzalne, stolarka okienna PCV. W oknach piwnicznych i oknach na parterze zamontowane są kraty. Ślusarka drzwiowa aluminiowa (drzwi główne wejściowe i drzwi wejściowe boczne), oraz drewniana (wejście tylne). Dodatkowo piwnice (kotłownia) dostępne są z poziomu terenu za pośrednictwem schodów

zewnątrznych okolonych murkiem oporowym z obudową części nadziemnej ścianki z daszkiem. Drzwi do kotłowni są stalowe.

Piony wentylacyjne i dymowe z cegły pełnej.

Stropy nad piwnicami są ceramiczne, sklepienia odcinkowe na belkach stalowych, wsparte na ścianach. Stropy nad parterem i pierwszym piętrem są drewniane, wykonane w konstrukcji stropu belkowego ze ślepym pułapem i podsufitką.

Schody wewnętrzne wejściowe i na I piętro żelbetowe, wykończone płytkami gresowymi, schody na strych drewniane drabiniaste.

Układ warstw podłogowych przedstawia się następująco:

- komunikacja – płytki gresowe
- pomieszczenia biurowe – deski na legarach, na których położona jest wykładzina PCV
- sala posiedzeń – płytki gresowe
- niektóre pomieszczenia biurowe - panele
- piwnice – posadzka z płytek gresowych.

Wysokość budynku wynosi 11,37 m – zaliczany do budynków niskich (N).

Wymiary zewnętrzne wynoszą:

- długość budynku – 32,19 m
- szerokość budynku – 14,43 m.

Powierzchnia zabudowy – 409 m²

Powierzchnia użytkowa obiektu – 1260,4 m²

Kubatura budynku – 4998m³

W sąsiedztwie budynku urzędu znajduje się w odległości około 5m budynek gospodarczy parterowy, bez podpiwniczenia o wymiarach:

- długość: 14m
- szerokość: 5m

2.2. Parametry pożarowe występujących substancji palnych

W budynku nie przewiduje się składowania oraz używania materiałów i substancji niebezpiecznych pożarowo w rozumieniu przepisów przeciwpożarowych, tj. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719).

W obiekcie występować mogą materiały palne stanowiące jego wyposażenie i wystrój. Znajdują się w nich takie materiały, jak:

- papier,
- drewno i drewnopochodne,
- pianka poliuretanowa

2.3. Kategoria zagrożenia ludzi, przewidywana liczba osób.

Budynek Urzędu Miejskiego w Orzeszu zakwalifikowany jest do kategorii zagrożenia ludzi ZL III.

Pierwsza i druga kondygnacja budynku przeznaczona jest na funkcję administracyjną. Poddasze w chwili obecnej nie jest użytkowane, zamknięte drzwia mi przeciwpożarowymi EI 30.

Pomieszczenia kondygnacji podziemnej wykorzystywane są jako archiwa dokumentacji urzędu. W piwnicy znajduje się również kotłownia.

Zagospodarowanie poszczególnych kondygnacji przedstawia się następująco:

Piwnice:

- pomieszczenie kotłowni
- pomieszczenia archiwum – 7 pomieszczeń posiadających osobne wejścia
- magazyn środków czystości
- magazyn obrony cywilnej
- magazyn sprzętu informatycznego

- pomieszczenie pracowników obsługi

I kondygnacja (parter)

- Referat Finansowy ds. Wymiarów, Opłat i Podatków Lokalnych
- Wydział Komunalny
- Urząd Stanu Cywilnego
- Referat Świadczeń Rodzinnych
- Wydział. Bud. Geod. i Ochrony Konserwatorskiej
- Referat Gospodarki Odpadami Komunalnymi
- Referat Spraw Obywatelskich
- Biuro Podawcze oraz Kasa
- Referat Ochrony Środowiska, Rolnictwa, Leśnictwa i Szkód Górniczych

II kondygnacja

- Wydział Rozwoju i Zamówień Publicznych
- Referat Finansowy ds. Wymiarów, Opłat i Podatków Lokalnych
- Referat ds. Współpracy ze Stowarzyszeniami, Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz Zarządzania Kryzysowego, Pełnomocnik ds. Informacji Niejawnej
- Referat ds. Informatyki i Bezpieczeństwa Informacji oraz serwerownia
- Samodzielne Stanowisko ds. Kontroli Wewnętrznej, Samodzielne Stanowisko ds. Audytu Wewnętrznego, Biuro Obsługi Prawnej
- Wydział Inwestycji i Remontów
- Biuro Burmistrza Miasta, Zastępcy Burmistrza, Sekretarza, Sekretariat, Biuro Organizacyjne
- Biuro Rady Miasta

W budynku gospodarczym znajdują się trzy oddzielne pomieszczenia, które posiadają wyjścia bezpośrednio na zewnątrz budynku. Dwa pomieszczenia przeznaczone są na garaże samochodowe. Trzecie pomieszczenie pełni rolę podręcznego magazynu.

2.4. Gęstość obciążenia ogniowego

Gęstość obciążenia ogniowego w pomieszczeniach zakwalifikowanych do PM nie przekracza 500 MJ/m^2 .

2.5. Ocena zagrożeniem wybuchem

W obiekcie nie występują pomieszczenia i strefy kwalifikowane do zagrożonych wybuchem.

2.6. Podział na strefy pożarowe.

Budynek stanowi jedną strefę pożarową:

2.7. Klasa odporności pożarowej budynku oraz klasa odporności ogniowej i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budowlanych.

Wymagana klasa odporności pożarowej dla tego typu budynku wynosi;

– klasa odporności „C”

Wymagana klasa odporności ogniowej elementów budynku dla ZL III przedstawia się następująco;

- główna konstrukcja nośna – R 60
- konstrukcja dachu – R 15
- ściana zewnętrzna – EI 30
- ściana wewnętrzna – EI 15

gdzie: R – oznacza nośność ogniową elementów budynku

E – szczelność ogniową elementów budynku

I – izolacyjność ogniową elementów budynku

(wielkości te wyrażone są w minutach).

Materiały wykończeniowe:

W zakresie wystroju wnętrz użyto wyłącznie:

- materiałów, których produkty rozkładu termicznego nie są bardzo toksyczne i silnie dymiące,
- wykładzin podłogowych i okładzin ściennych jak również stałych wbudowanych elementów wyposażenia co najmniej trudno zapalnych,
- sufitów podwieszonych, co najmniej niezapalnych, nie kapiących i nie odpadających pod wpływem ognia.

Spośród materiałów wykończeniowych luźno zwisających, w szczególności żaluzji, za łatwo zapalne uważa się te, których właściwości określone w badaniach zgodnych z Polskimi Normami odnoszącymi się do zapalności i rozprzestrzeniania płomienia przez wyroby włókiennicze, nie spełniają co najmniej jednego z niżej wymienionych kryteriów:

1. $t_i \geq 4$ s,
2. $t_s \leq 30$ s,
3. nie występuje przepalenie trzeciej nitki,
4. nie występują płonące krople.

Wszystkie drewnopochodne stałe wbudowane elementy wyposażenia zostały zabezpieczone przez pomalowanie certyfikowanym środkiem ogniochronnym do stopnia niezapalności.

Przestrzeń międzystropowa (powyżej sufitu podwieszzonego) nie jest wykorzystywana do wentylacji ani ogrzewania pomieszczeń (przewody wentylacyjne i klimatyzacyjne przechodzące przez te przestrzenie zakończone są nawiewnikami/wywiewnikami w poziomie stropu podwieszzonego).

2.8. Usytuowanie budynku z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe.

Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru stanowi miejska sieć wodociągowa przeciwpożarowa z hydrantami nadziemnym i podziemnymi DN80.

Najbliższy hydrant nadziemny znajduje się w odległości 150m chronionego budynku – przy wjeździe do sklepu "Netto". Kolejny hydrant nadziemny położony jest przy wjeździe do Ochotniczej Straży Pożarnej, przy ul. Św. Wawrzyńca 13.

2.9. Warunki ewakuacji.

Budynek posiada zasadniczo dwa wyjścia ewakuacyjne; główne oraz boczne od strony ul. Bukowina. Ponadto istnieje również wyjście od strony parkingu samochodowego dla pracowników, które służy jako przejście służbowe dla pracowników.

Poziome drogi ewakuacyjne to korytarze, które łączą się za pomocą jednej klatki schodowej nieobudowanej.

Szerokość wyjść w świetle po otwarciu drzwi z pomieszczeń, przeznaczonych na pobyt ludzi - zgodna z wymogami. Nie zastosowano drzwi węższych niż 90cm.

Szerokość wyjść ewakuacyjnych - zgodna z wymogami.

Pomieszczenie biura podawczego zostało zamknięte drzwiami rozsuwanymi, które zostały podłączone do systemu sygnalizacji pożaru – pozostają one otwarte w momencie powstania w budynku alarmu II stopnia lub w przypadku zaniku prądu.

Drogi ewakuacyjne w budynku zostały wyposażone w oświetlenie awaryjne oraz oznakowane znakami ewakuacyjnymi zgodnie z obowiązującymi Polskimi Normami w tym zakresie.

2.10. Zabezpieczenie przeciwpożarowe instalacji użytkowych

Instalacje użytkowe (wentylacyjna, ogrzewcza, chłodnictwo, elektroenergetyczna, wod. kan.) zaprojektowano wg projektów branżowych. Spełniają wymogi przewidziane dla środowiska, w którym będą użytkowane.

Przewody wentylacyjne z materiałów niepalnych. Przewody wentylacyjne w miejscach przejść przez przegrody przeciwpożarowe zostały wyposażone w certyfikowane klapy odcinające o klasie EIS odporności przegrody.

Na otuliny termoizolacyjne rur wodociągowych, grzewczych i chłodniczych zastosowano wyłącznie materiały nierozprzestrzeniające ognia (NRO).

Budynek wyposażony jest w następujące instalacje użytkowe:

- odgromowa,
- elektroenergetyczna, oświetlenia awaryjnego
- wentylacyjna,
- wodno-kanalizacyjna,
- telefoniczna,

- sieć komputerowa,
- centralnego ogrzewania – ogrzewanie gazowe
- instalacja sygnalizacji pożarowej

Instalacja odgromowa

W połaci dachu zastosowano zwody poziome niskie, przy kominach zwody pionowe wystające 40 cm ponad górną krawędź. Zwody pionowe montowane są na wspornikach wmurowanych w ściany boczne, do zwodów pionowych przyłączono metalowe rynny spadowe i okapowe.

Instalacja elektroenergetyczna (elektryczna i oświetleniowa)

Zasilanie istnieje w postaci linii napowietrznej, posiadające zabezpieczenie przedlicznikowe 63A. Instalacja na parterze i piętrze wykonana jest jako podtynkowa, w obrębie ciągów komunikacyjnych przewody prowadzone są na drabinach w przestrzeni ponad podwieszonym sufitem, natomiast instalacja w piwnicach wykonana jako natynkowa. Podstawowe oświetlenie stanowią świetlówki. Ochrona przeciwporażeniowa zaprojektowana w systemie TN-S, zastosowano wyłączniki różnicowo-prądowe. Główny wyłącznik prądu znajduje się na ścianie bocznej budynku Urzędu od trony ul. Bukowina. Oświetlenie ewakuacyjne zrealizowano poprzez zabudowę opraw oświetlenia awaryjnego typu BATERTECH.

W przypadku awaryjnego wyłączenia napięcia, oświetlenie ewakuacyjne zabezpiecza natężenie oświetlenia min. 1,0 Lx na drodze ewakuacyjnej i 5,0 Lx w miejscu lokalizacji sprzętu gaśniczego przez okres 1 godziny od momentu zaniku oświetlenia podstawowego.

Instalacja telefoniczna

Przewody instalacji telefonicznej prowadzone są w panelach instalacji komputerowej.

Instalacja sieci komputerowej

Wydzielona sieć zasilająca prowadzona jest z odrębnych tablic TK1 i TK2, wyposażona

w ochronniki przepięciowe, przewody zasilające oraz logiczne ułożone w panelach. Z tablicy głównej TG zasilany jest UPS zabezpieczający serwer.

Instalacja centralnego ogrzewania

Istniejąca instalacja jest instalacją gazową zasilana gazem miejskim dla kotłowni gazowej usytuowanej w kondygnacji podziemnej. Główny zawór gazu znajduje się na zewnątrz budynku, usytuowany jest na ścianie tylnej budynku Urzędu, bliżej strony ul. Bukowina.

Instalacja sygnalizacji pożarowej

Dla ochrony obiektu zastosowano system sygnalizacji pożaru zbudowany w oparciu o urządzenia firmy POLON-ALFA w Bydgoszczy. Budynek został objęty ochroną pełną z pominięciem małych przedsionków i toalet. Całością instalacji sygnalizacji pożaru steruje centrala typu IGNIS 1240 znajdująca się w sekretariacie. Do ochrony obiektu zastosowano:

- optyczne czujki dymu oraz temperatury.

Dla wywołania alarmu pożarowego II stopnia zastosowano ręczne przyciski alarmowe.

W chwili obecnej sygnał pożarowy jest rejestrowany tylko w Centrali Systemu Sygnalizacji i nie jest przekazywany do PSP.

3. URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE

Budynek wyposażono w następujące urządzenia przeciwpożarowe:

- Oświetlenie ewakuacyjne,
- Drzwi przeciwpożarowe,
- System Sygnalizacji Pożarowej,

3.1. Oświetlenie ewakuacyjne

Obiekt jest wyposażony w oświetlenie ewakuacyjne, działające przez co najmniej 2 godziny od zaniku oświetlenia podstawowego. Oświetlenie to załącza się samoczynnie w ciągu 2s. Natężenie oświetlenia co najmniej 1Lx przy podłodze oraz 5Lx przy urządzeniach przeciwpożarowych (gaśnice, ROP-y).

Cały budynek wyposażono w znaki ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej, zgodnie z Polskimi Normami.

3.3. Drzwi przeciwpożarowe

Wszystkie drzwi przeciwpożarowe w budynku wyposażono w samozamykacze.

3.4. System Sygnalizacji Pożarowej

Obiekt został wyposażony w system sygnalizacji przeciwpożarowej.

System sygnalizacji pożarowej (SSP) Centrala CSP wraz z panelem obsługi umieszczona jest w sekretariacie. System SSP obejmuje cały obiekt.

Scenariusz rozwoju zdarzeń w trakcie pożaru.

Opracowując koncepcję zapewniającą odpowiedni poziom bezpieczeństwa pożarowego dla tego obiektu, wzięto pod uwagę prawdopodobne scenariusze rozwoju zdarzeń w trakcie pożaru.

Rozpatrując układ konstrukcyjny budynku oraz funkcje poszczególnych pomieszczeń, najbardziej prawdopodobnymi miejscami, w których może powstać pożar w budynku są pomieszczenia techniczne.

Z uwagi na fakt wyposażenia całego obiektu w system sygnalizacji pożaru (SSP), zjawisko pożarowe zostanie wykryte we wczesnej jego fazie, co w większości przypadków pozwoli zapobiec jego rozprzestrzenieniu się.

Pracownicy, którzy zostaną poinformowani o zagrożeniu pożarowym przez SSP za pomocą sygnalizatorów optyczno-akustycznych, powinni jak najszybciej podjąć działania gaśnicze przy pomocy gaśnic, a jeżeli te nie przyniosą zakładanych rezultatów, powinni podjąć działania związane z ewakuacją. Organizacja alarmowania oraz sterowania systemu SSP.

W projektowanym systemie SSP i oddymiania alarm pożarowy może być wywołany z następujących źródeł:

- Przycisk ROP
- Czujka optyczna/optyczno-termiczna

W projektowanym systemie sygnalizacji pożaru SSP przewiduje się dwustopniowy system alarmowania. Pierwszy stopień alarmowania (alarm I-go stopnia) nastąpi z chwilą odebrania przez centralę SSP zgłoszenia od dowolnej czujki.

Alarm I° - alarm wewnętrzny - cichy - jest to czas na przyjęcie alarmu i rozpoznanie sytuacji przez straż wartowniczą lub pracowników zakładu. Po uruchomieniu Alarmu I° (alarm z dowolnej czujki), centrala systemu emituje sygnał dźwiękowy i wyświetla odpowiedni komunikat o wykryciu zagrożenia. Obsługa po potwierdzeniu swojej obecności, ma czas do 180 sekund na rozpoznanie przyczyny wystąpienia alarmu i jego potwierdzenie (na przykład poprzez naciśnięcie przycisku ROP) lub jego skasowanie w przypadku uzyskania jednoznacznej i potwierdzonej informacji, że przyczyną zadziałania czujki były czynniki inne niż pożar, takie jak na przykład zapylenie czujnika, zaparowanie, uszkodzenie itp.

Alarm II° - alarm główny - powoduje uruchomienie sygnałów sterowniczych.

Po uruchomieniu Alarmu II° wszystkie działania podejmowane są automatycznie przez CSP, tj.:

- wyświetlenie na wyświetlaczu CSP komunikatów opisujących wszystkie sygnały przychodzące i wychodzące z centrali,
- wyświetlenie na stanowisku obsługi instalacji SAP wszystkich zdarzeń,
- przekazanie sygnałów do systemów i urządzeń współpracujących z systemem sygnalizacji pożaru

W przypadku wykrycia pożaru przez czujki pożarowe, rozsuwane drzwi w biurze podawczym na parterze zostaną w pozycji otwartej.

Centrala sygnalizacji pożarowej powinna mieć ustalony maksymalny czas opóźnienia potrzebny na zgłoszenie się personelu obsługującego centralę $T1 = 2$ minuty, a suma czasów na zgłoszenie się personelu i rozpoznanie ($T1+T2$) nie może przekraczać 10 minut.

W związku z powyższym centralę należy zaprogramować następująco:

- czas $T1 = 1$ minuty
- czas $T2 = 3$ minut

Czasy te powinny obowiązywać do momentu określenia w sposób doświadczalny takiego czasu na rozpoznanie, aby czas zwłoki na powiadomienie PSP zmniejszony był do niezbędnego minimum oraz tak, aby nie powodował włączania się

w chronionym obiekcie alarmu pożarowego II-go stopnia przed uprzednim sprawdzeniem sytuacji pożarowej w tym obiekcie przez personel.

3.5. Główny wyłącznik prądu

Budynek wyposażono w główny wyłącznik prądu, który zlokalizowany jest przy wejściu bocznym do budynku (od strony ul. Bukowina).

PRZEGLĄDY I KONSERWACJA URZĄDZEŃ PRZECIWOŻAROWYCH

Wymagania określone w przepisach przeciwpożarowych nakładają na właściciela, zarządcę i użytkowników budynku (najemców) obowiązek utrzymywania urządzeń przeciwpożarowych w pełnej sprawności techniczno - funkcjonalnej nie gorszej niż miało to miejsce w momencie przekazania urządzenia przeciwpożarowego do eksploatacji. Oznacza to konieczność poddawania tych urządzeń okresowym przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym. Częstotliwość i zakres czynności kontrolnych, uzależnione są bezpośrednio od rodzaju urządzenia przeciwpożarowego.

Zgodnie z wymaganiami przepisów przeciwpożarowych, terminy i zakres czynności kontrolno - konserwacyjnych powinny zostać ustalone w oparciu o zasady określone w Polskich Normach, dotyczących urządzeń przeciwpożarowych, w odniesieniu do dokumentacji techniczno - ruchowej oraz instrukcji obsługi.

Osoba sprawująca nadzór nad stanem urządzeń powinna „śledzić” realizację harmonogramu i analizować wyniki przeprowadzonych przeglądów, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości dążyć do spowodowania ich usunięcia.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż większość czynności kontrolno - konserwacyjnych wykonywanych codziennie, co tydzień lub co miesiąc, może być realizowane przez Zarządcę obiektu z przez pracowników.

Niezbędnym jest, aby wyznaczeni pracownicy, prowadzący kontrolę urządzeń przeciwpożarowych przeszli odpowiedni instruktaż, przeprowadzony przez wykonawcę urządzenia lub pracownika autoryzowanego serwisu.

Zakres instruktażu powinien obejmować m.in.:

- przedstawienie założeń projektowych,
- zasadę działania urządzenia przeciwpożarowego,
- sposób prowadzenia czynności kontrolno - serwisowych,
- sposób dokumentowania wykonanych czynności.

Pracownik nieposiadający instruktażu nie powinien prowadzić prac kontrolno - serwisowych urządzeń przeciwpożarowych.

Konserwacja urządzeń przeciwpożarowych może być związana z pewnymi utrudnieniami w pracy budynków, dlatego też niektóre czynności należy prowadzić po zamknięciu obiektu, np.: sprawdzenie sterowań drzwiami, wentylacją, sprawdzenie komunikatów ewakuacyjnych.

W przypadku prowadzenia prac remontowych w obiekcie, niezwiązanych z urządzeniem przeciwpożarowym, zdarza się wielokrotnie, iż wykonawca prac zabezpiecza czujki. Fakt wykonania zabezpieczenia powinien zostać odnotowany, a po zakończeniu prac zabezpieczenie powinno zostać usunięte, dla zapewnienia poprawnej pracy urządzenia.

Dla urządzeń systemu sygnalizacji pożaru należy założyć „Książkę Przeglądów i Konserwacji,” w których na bieżąco, należy odnotować wszystkie wykonane czynności kontrolne i konserwacyjne, a także prowadzone przeróbki oraz naprawy instalacji. Wpisy powinny być dokonywane w sposób czytelny, tylko przez osoby upoważnione. Książka powinna być zabezpieczona poprzez zszycie, posiadać ponumerowane strony oraz oprawę. Po zakończeniu wolnych miejsc na wpisy, książkę należy przekazać do archiwum, nie należy wrywać lub uzupełniać stron.

Wszystkie prace kontrolne i konserwacyjne, prowadzone przez wyznaczonych pracowników i firmy specjalistyczne muszą być potwierdzone w „Książce.” Dodatkowo prace wchodzące w zakres kontroli kwartalnej, półrocznej lub rocznej, realizowane przez firmy specjalistyczne, zaleca się potwierdzić stosownym protokołem.

Zarządca obiektu lub osoba odpowiedzialna za ochronę ppoż. budynku powinien żądać od firmy protokołu z potwierdzeniem wykonania wszystkich niezbędnych czynności konserwacyjnych i przeglądów urządzeń przeciwpożarowych.

ZAKRESY PRZEGLĄDÓW I KONSERWACJI URZĄDZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH

Oświetlenie awaryjne – ewakuacyjne

Oświetlenie awaryjne - ewakuacyjne podlega przeglądom **nie rzadziej niż raz w roku** lub zgodnie z zaleceniami producenta (DTR).

W trakcie przeglądu oświetlenia ewakuacyjnego powinny zostać sprawdzone następujące cechy instalacji:

- samoczynność włączenia lamp w przypadku zaniku napięcia (oświetlenia podstawowego),
- czas załączenia oświetlenia ewakuacyjnego winien być nie dłuższy niż 2 s,
- czas świecenia lamp ewakuacyjnych w przypadku zaniku oświetlenia podstawowego min. 1 godzinę,
- natężenie światła oświetlenia ewakuacyjnego:
  - 1 lx w osi drogi ewakuacyjnej, a na centralnym pasie drogi, obejmującym nie mniej niż połowę szerokości drogi – co najmniej 0,5 lx,
  - 5 lx w pobliżu sprzętu gaśniczego i urządzeń ppoż. poza drogami ewakuacyjnymi.

Próby należy przeprowadzać po zapadnięciu zmroku.

Główny wyłącznik prądu

Przeгляд techniczny i czynności konserwacyjne zgodnie z zaleceniami producenta, jednak **nie rzadziej niż raz w roku**. W czasie przeglądu powinno być sprawdzone minimum:

- stan techniczny wyłącznika (poluzowanie śrub, zacisków, nadpalenia, ubytki itp.),
- próba zadziałania wyłącznika,
- pomiary mające na celu sprawdzenie czy po wyłączeniu nie ma napięcia w budynku (z wyj. urządzeń, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru),
- oznakowanie wyłącznika, czy jest zachowany swobodny dostęp do niego.

Osoba przeprowadzająca przegląd techniczny i czynności konserwacyjne wyłącznika przeciwpożarowego powinna posiadać „uprawnienia elektryczne” oraz rzeczywistą wiedzę w zakresie działania tego urządzenia. Zasadne jest, aby przedmiotowy przegląd odbywał się pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za ochronę ppoż. w obiekcie.

Powyższe wynika między innymi z potrzeby zapobiegania sytuacjom, w których w wyniku nieuwzględnienia specyfiki obiektu, w którym zlokalizowany jest przeciwpożarowy wyłącznik prądu, w trakcie jego przeglądu mogłoby dojść do

powstania zagrożenia, np. w wyniku zakłócenia pracy urządzeń technicznych zainstalowanych w obiekcie.

System sygnalizacji pożarowej

Nadzór nad urządzeniami i instalacją sygnalizacji pożaru powierzyć należy specjalistycznej firmie a terminy oraz zakres wykonywanych czynności winien być zgodny z dokumentacją techniczno - ruchową i wytycznymi CEN/TS (7). Obejmuje on między innymi:

- przeeglady codzienne;

W trakcie codziennego przeglądu należy sprawdzić czy:

- centrala wykazuje stan dozoru,
- konserwator został powiadomiony o odchyleniach pracy systemu, jeżeli takie wystąpiły, każdy alarm z dnia poprzedniego został właściwie obsłużony, a jego przyczyny usunięte, przywrócono stan dozoru wszystkich odłączonych grup, wejść i wyjść systemowych.
- przeegląd miesięczny.
- sprawdzić wszystkie wpisy w książce eksploatacji i upewnić się, że podjęto stosowne działania eliminujące stwierdzone nieprawidłowości,
- sprawdzić zadziałanie przynajmniej jednego ROP - a w każdej strefie pożarowej, w celu sprawdzenia czy centrala prawidłowo odbiera i wyświetla wymagane informacje, emituje sygnał akustyczny oraz uruchomić wszystkie wymagane urządzenia pomocnicze, sprawdzić funkcje nadzoru uszkodzeń systemu, sprawdzić prawidłowość uruchomienia urządzeń pomocniczych,
- przeegląd roczny:
- przeprowadzić kontrole oraz testy rutynowe zlecone dla obsługi codziennej, miesięcznej i kwartalnej,
- sprawdzić każdego ROP - a na poprawność działania zgodnie z zaleceniami producenta, wykonać sprawdzenie - przez oględziny, w celu potwierdzenia, że wszystkie połączenia kablowe są sprawne i odpowiednio zabezpieczone,
- wykonać kontrolę wzrokową w celu sprawdzenia czy zmiany budowlane lub związane z zagospodarowaniem pomieszczeń nie wpłynęły na wymagania w zakresie rozmieszczenia ROP. Kontrola ta powinna również potwierdzić, czy wszystkie ROP-y są widoczne i dostępne, sprawdzić stan baterii rezerwowych.
- Podczas eksploatacji obiektu należy nie dopuszczać do powstania fałszywych alarmów pochodzących z centrali sygnalizacji pożaru. Do czynników mogących wywoływać fałszywe alarmy należą m.in.:
- zapylenie, zakurzenie środowiska wokół czujki,

- nadmierne zawilgocenie przestrzeni wokół czujki pożarowej spowodowane przez np. parę wodną,
- prowadzenie w obiekcie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym bez odpowiednich zabezpieczeń (sposób prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym przedstawiony został w dalszej części opracowania).

Uwaga: W przypadku wykonywania w obiekcie prac mogących powodować wzbudzenie alarmu systemu sygnalizacji pożarowej należy pamiętać i stosować w praktyce czasowe odłączenia obiektu od monitoringu pożarowego. Jest to możliwe po pisemnym zgłoszeniu powyższego faktu firmie monitorującej.

Drzwi przeciwpożarowe

Aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie drzwi i bram, należy poddawać je okresowym przeglądom i konserwacji zgodnie z DTR lub instrukcją producenta, **nie rzadziej niż raz w roku.**

Przegląd okresowy powinien obejmować następujące czynności:

- sprawdzenie funkcjonowania drzwi i bram,
- sprawdzenie szczeliny pomiędzy posadzką a skrzydłem drzwi /bramy/
- sprawdzenie szczelności między krawędziami skrzydeł a ościeżnicą,
- sprawdzenie powłoki lakierniczej,
- sprawdzenie i ewentualne poprawienie mocowania zamków, rygli,
- sprawdzenie zamocowania blachy zaczepowej rygli,
- regulacja samozamykaczy,
- przesmarowanie zawiasów i innych elementów ruchomych,
- sporządzenie protokołu przeglądu serwisowego,
- po przeglądzie należy wymienić albo naprawić części uszkodzone lub zużyte.

W przypadku, gdy brama lub drzwi są wyposażone w systemy sterowania należy przeprowadzać czynności konserwacyjne techniczne zgodnie z § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów tj. w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku. Przeglądy te należy zlecić firmie posiadającej uznanie (certyfikat)

konserwowanego systemu.

4. INSTALACJE UŻYTKOWE W OBIEKCIE

Bezpieczeństwo użytkowania budynku i instalacji, w które jest wyposażony budynek zależy od ich stanu technicznego, a także od tego czy są one prawidłowo eksploatowane. Istniejące w budynku instalacje i urządzenia należy utrzymywać w ciągłej sprawności technicznej, a w szczególności poddawać przeglądom i czynnościom konserwacyjnym zgodnie ze stosownymi przepisami przeciwpożarowymi, Prawa Budowlanego oraz z dokumentacją techniczno – ruchową (DTR) i zaleceniami producentów.

Właściciel obiektu powinien poddać obiekt kontroli:

- okresowej, **co najmniej raz w roku**, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:
  - elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
  - instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
  - instalacji gazowych oraz przewodów kominowych.
- okresowej, **co najmniej raz na 5 lat**, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia.

CZASOOKRESY PRZEGLĄDÓW INSTALACJI UŻYTKOWYCH

L.p.	Rodzaj czynności	Czasookres	Uwagi
------	------------------	------------	-------

1.	Przegląd instalacji elektrycznej	Co 5 lat	Po każdej przebudowie, rozbudowie lub naprawie
2.	Przegląd instalacji odgromowej	Co 5 lat	Po każdej przebudowie, rozbudowie lub naprawie
3.	Przegląd instalacji gazowej	Co najmniej raz w roku	Po każdej przebudowie, rozbudowie lub naprawie
4.	Przegląd przewodów kominowych wentylacyjnych i spalinowych	Co najmniej dwa razy w roku	Po każdej przebudowie, rozbudowie lub naprawie
5.	Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów spalinowych od palenisk opalanych paliwem stałym	Co najmniej raz na 3 miesiące	W okresach ich użytkowania
6.	Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów spalinowych od palenisk opalanych paliwem ciekłym lub gazowym	Co najmniej raz na 6 miesięcy	W okresach ich użytkowania
7.	Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych	Co najmniej raz na rok	W okresach ich użytkowania oraz większa częstotliwość w zależności od warunków użytkowych
Urządzenia przeciwpożarowe			
8.	System sygnalizacji pożaru	Co najmniej raz w roku	Po każdej przebudowie, rozbudowie lub naprawie
9.	Gaśnice	Raz w roku	-
10.	Oświetlenie awaryjne/ewakuacyjne	Pomiary natężenia oświetlenia raz w roku	Po każdej przebudowie, rozbudowie lub naprawie

UWAGA: Każdorazowo z dokonanego przeglądu powinien być sporządzony protokół stwierdzający stan sprawności instalacji. Protokół powinien być dołączony do Książki Obiektu Budowlanego.

Przeglądy, konserwacje i naprawy instalacji powinny przeprowadzać wyłącznie osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Za wyżej wymienione przeglądy budynku oraz znajdujące się w nim instalacje odpowiada Właściciel obiektu.

5. Drogi pożarowe, zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru.

Do budynku nie jest wymagane zapewnienie drogi pożarowej. Dojazd do obiektu stanowi ul. Bukowina oraz układ dróg wewnętrznych wokół budynku wraz z parkingiem samochodowym.

Zapotrzebowanie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru wynosi 10 dm³/s.

W sąsiedztwie budynku Urzędu zlokalizowana jest sieć hydrantów zewnętrznych. Najbliższy hydrant zewnętrzny nadziemny znajduje się przy wjeździe na parking samochodowy sklepu Netto oraz długi hydrant zewnętrzny podziemny zlokalizowany wzdłuż ul. Bukowina.

III. WYPOSAŻENIE W GAŚNICE

Obiekt wymaga wyposażenia w gaśnice przenośne proszkowe ABC (4 lub 6 kg środka gaśniczego), w ilości:

- jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg zawartego w gaśnicach przypadać powinna na każde 100 m² powierzchni,
- w miejscach występowania urządzeń technicznych (silników elektrycznych) gaśnica śniegowa (CO₂) 5kg.
- maksymalna odległość z każdego miejsca w budynku, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie może przekraczać 30 m,
- minimalna szerokość dojścia do gaśnicy - 1,0m.

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO DLA BUDYNKU
URZĘDU MIASTA ORZESZE, UL. ŚW. WAWRZYŃCA 21

GRUPY POŻARÓW :	OZNACZENIE
Pożar ciał stałych pochodzenia organicznego, przy spalaniu których występuje zjawisko żarzenia itp. drewna, węgla, papieru, tkanin, itp.	
Pożar cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wytwarzającego się przy pożarze itp. benzyna, alkohole, tłuszcze, smoła, itp.	
Požary gazów palnych itp. metan, propan, gaz miejski, itp.	
Požary metali lekkich reagujących z wodą, itp. pożary sodu, magnezu.	
Požary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych	

Gaśnice w obiekcie powinny być rozmieszczone:

- w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
  - przy wejściach do budynków,
  - na klatkach schodowych,
  - na korytarzach,
  - przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz,
  - w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie ciepła (piece, grzejniki)

Miejsca, w których znajdują się gaśnice oznakowane są znakiem:

Zabrania się samowolnego przestawiania gaśnic oraz podpierania nimi drzwi.

PRZEGLĄDY I KONSERWACJA GAŚNIC

Przeeglądy techniczne i czynności konserwacyjne gaśnic należy przeprowadzać zgodnie z zaleceniami producenta, **jednak nie rzadziej niż jeden raz w roku.**

Instrukcja przeglądu gaśnicy proszkowej typu „X”

1. Wykonać zewnętrzne oględziny gaśnicy – sprawdzić czy:

- plomba i zawleczka nie zostały uszkodzone,
- gaśnica nie jest uszkodzona mechanicznie,
- nie ma miejsc skorodowanych na zbiorniku,
- pyszczek wylotowy lub wąż są drożne,
- posiada czytelną i właściwą etykietę oraz kontrolkę,
- wskaźnik ciśnienia znajduje się na polu zielonym (dla 20 OC ciśnienie 15 bar)

2. Nakleić kontrolkę z datą następnego przeglądu.

W gaśnicach posiadający wąż z prądownicą sprawdzamy stan techniczny węża, drożność i trwałość połączeń.

W gaśnicach o pojemności zbiornika powyżej 6 dm³ (tj.: gaśnica proszkowa 6 kg i większe) sprawdzamy ważność jego legalizacji UDT.

Instrukcja przeglądu gaśnicy śniegowej

1. Wykonać zewnętrzne oględziny gaśnicy – sprawdzić czy:

- plomba i zawleczka nie zostały uszkodzone,
- gaśnica nie jest uszkodzona mechanicznie,
- nie ma miejsc skorodowanych na zbiorniku,
- pyszczek wylotowy lub wąż są drożne,
- posiada czytelną i właściwą etykietę oraz kontrolkę,
- posiada aktualną czytelną datę następnej legalizacji zbiornika,
- zbiornik posiada trwale wybitą masę netto, brutto oraz tarę,
- ubytek masy CO₂ nie większy niż 5 %,
- drożność, stan techniczny tuby oraz uchwytu i przewodu jest prawidłowy i właściwy dla danego typu gaśnicy.

2. Nakleić kontrolkę z datą następnego przeglądu

Jeżeli gaśnica jest sprawna i nie wykazuje uchybień należy przykleić na nią kontrolkę informującą o terminie przeprowadzonego przeglądu oraz terminie następnego przeglądu. „Kontrolka” powinna również zawierać: imię i nazwisko, podpis konserwatora, nazwę firmy, która przeprowadzała kontrolę.

Sprzęt, który nie przejdzie pomyślnie przeglądu i czynności konserwacyjnych powinien zostać wyremontowany lub skasowany.

Zgodnie z zaleceniem producentów konieczna jest wymiana środka gaśniczego nie rzadziej niż raz na:

- 5 lat w przypadku gaśnic proszkowych i gaśnic pianowych,
- 10 lat w przypadku gaśnic śniegowych.

Ponadto raz na 5 lat zbiorniki ciśnieniowe gaśnic o objętości powyżej 6 dm³ (w zbiorniki takie wyposażone są np.: gaśnice proszkowe o masie środka gaśniczego 6 kg i większym) powinny być poddawane badaniom i legalizacji przez Urząd Dozoru Technicznego.

Wyjątkiem są gaśnice śniegowe, w których termin ważności wynosić może nawet 10 lat, a datę ważności ostatniego badania UDT odczytać można z cechy wybitej bezpośrednio na górnej części zbiornika.

Niezależnie od obowiązujących okresów przeglądów, poddaniu czynnościom konserwacyjnym wymagają też gaśnice wyposażone w manometr, kiedy jego strzałka znajduje się poniżej lub powyżej zaznaczonego na zielono obszaru skali oraz gaśnic, które były w jakikolwiek sposoby uruchamiane – nawet „na próbę” lub w które wbito zbijak, uruchomiono dźwignię.

Konserwacji należy też poddać gaśnice, w których zerwano plomby umieszczone przez producenta lub konserwatora na dźwigni uruchamiającej, gaśnice, które mają ślady uszkodzenia mechanicznego (skrzywione zawór, rozbity manometr, przecięty lub przedziurawiony wąż, ognisko korozji itp.) oraz nie posiadają czytelnej kontrolki z terminem ważności badań.

Gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym przez specjalistyczne firmy posiadające udokumentowane uprawnienia do obsługi gaśnic.

ZASADY OBSŁUGI GAŚNIC

Gaśnice proszkowe

Gaśnice proszkowe cechuje wysoka skuteczność gaśnicza proszków. Proszki gaśnicze podane w strefę spalania działają głównie inhibicyjnie, w pewnym stopniu również podanie silnego strumienia proszku pozwala zdmuchnąć płomień nad palącego się materiału. Gaśnice tego typu wykonywane są w dwóch odmianach: pod stałym ciśnieniem (typu X), w których środek gaśniczy znajduje się w zbiorniku stale pod ciśnieniem gazu roboczego oraz z dodatkowym zbiornikiem zawierającym gaz roboczy (typu Z). W pierwszym przypadku wypływ proszku przez dyszę jest możliwy bezpośrednio po wyciągnięciu zawleczki i otwarciu zaworu. W drugim przypadku otwarcie zaworu jest poprzedzone przebiciem przepony dodatkowego zbiornika z gazem roboczym, co umożliwia jego przepływ do zbiornika środka gaśniczego. Gaśnice te nadają się do gaszenia pożarów grup A, B i C oraz instalacji i urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem do **1000 V**.

Sposób użycia: na początku należy zerwać plombę i wyciągnąć zawleczkę, a następnie trzymając za dyszę otworzyć zawór i skierować strumień proszku na ognisko pożaru. Gaszenie można w każdej chwili przerwać zwalniając dźwignię zaworu. Gaśnice proszkowe mają konstrukcję podobną do budowy syfonu. Z tego powodu nie należy odwracać ich dnem do góry w czasie gaszenia.

W celu użycia gaśnicy proszkowej należy:

Udać się do miejsca jej umieszczenia.

Przenieść gaśnicę do miejsca pożaru.

Przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczkę.

Nacisnąć dźwignię uwalniając środek gaśniczy.
Strumień środka gaśniczego skierować w stronę
źródła ognia.

Gaśnice śniegowe

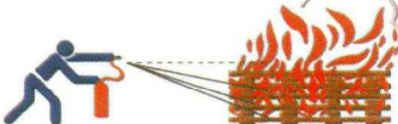

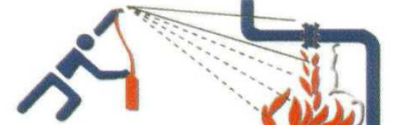

Gaśnice tego typu wykonywane są jako wysokociśnieniowe butle zaopatrzone w zawór i dyszę wylotową. Skroplony dwutlenek węgla znajdujący się w gaśnicach śniegowych jest gazem cięższym od powietrza i jego głównym działaniem gaśniczym jest obniżenie stężenia tlenu w atmosferze. Posiada również pewne działanie chłodzące, gdyż podczas rozprężania osiąga temperaturę ok. - 70 °C. Po uruchomieniu gaśnicy, dwutlenek węgla pod własnym ciśnieniem wydostaje się samoczynnie na zewnątrz. Zbiorniki tych gaśnic poddawane są stale oddziaływaniu wysokiego ciśnienia i w związku z tym są wyposażone w zawór bezpieczeństwa.

Gaśnica tego typu może być użyta do gaszenia pożarów grup B i C oraz instalacji i urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem do 1000V.

Sposób użycia: na początku należy zerwać plombę i wyciągnąć zawleczkę, a następnie trzymając za dyszę otworzyć zawór i skierować strumień CO² na ognisko pożaru. W czasie gaszenia gaśnicę i dyszę należy trzymać tylko za uchwyty. Ponieważ wypływający z dyszy dwutlenek węgla silnie oziębia się, nie wolno używać gaśnic śniegowych do gaszenia ludzi. Gaśnica pracuje prawidłowo tylko w pozycji pionowej. Gaszenie można w każdej chwili przerwać zwalniając dźwignię zaworu. Gaśnicę należy chronić przed możliwością nagrzania się powyżej 35°C

ZASADY PRAWIDŁOWEGO POSŁUGIWANIA SIĘ GAŚNICĄ

Źle		Dobrze
	Ogień zaatakować zgodnie z kierunkiem wiatru.	
	Pożar palącej powierzchni gasić od skrajnej jego części.	
	Ciała stałe gasić kierując strumień środka gaśniczego na płomień z dołu, a nie z góry.	
	Gaśnicami wodnymi nie gasić urządzeń będącymi pod napięciem! Używać gaśnic do tego przeznaczonych.	
	Ciała ciekłe i gazy gasić z góry w dół.	
	Mając do dyspozycji większą ilość gaśnic uruchomić wszystkie jednocześnie, a nie każdą oddzielnie po jej użyciu.	
	Po ugaszeniu pożaru uważać na ponowne zapalenie. (nawrót ognia)	
	Po użyciu gaśnicy nie zawieszają, tylko ponownie napełnić lub wymienić na nową.	

UWAGA: Przy gaszeniu urządzeń elektrycznych tylko do 1000 V – należy zachować odstęp minimum 1 m.

UWAGA: Gaśnicę po każdorazowym użyciu należy oddać do napełnienia. Niedopuszczalne jest odwieszanie lub odstawianie opróżnionej gaśnicy bez jej ponownego napełnienia. W przypadku zauważenia gaśnicy z zerwaną plombą lub wskazaniem manometru poza zielonym zakresem wskazań należy niezwłocznie powiadomić firmę konserwującą.

UWAGA: Żadna z gaśnic (wyj. mgłowe) nie jest dopuszczona do gaszenia odzieży palącej się na człowieku. Do tego celu można stosować jedynie koc gaśniczy.

IV. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA.

1. Postanowienia ogólne.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 869):

Art. 9. *"Kto zauważy pożar, klęskę żywiołową lub inne miejscowe zagrożenie, obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz jednostkę ochrony przeciwpożarowej bądź policję".*

Art. 4 ust. 1. *"Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany w szczególności:*

7) *ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia."*

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r, Nr 109, poz. 719):

§ 4 ust. 2 pkt 3 *"Właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków oraz placów składowych i wiat, z wyjątkiem budynków mieszkalnych jednorodzinnych, są zobowiązani do: - umieszczenia w miejscach widocznych wykazu telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru. "*

2. System alarmowania i postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego zagrożenia.

2.1. Alarmowanie.

Każdy kto zauważył pożar lub inne zagrożenie lub uzyskał informację o pożarze (innym zagrożeniu) obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:

- współpracowników, osoby znajdujące się w strefie zagrożenia,
- Państwową Straż Pożarną tel. **998 lub 112**
- właściciela obiektu Tel.....
- Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- gdzie powstało zdarzenie - dokładny adres,
- co się pali lub jakie jest inne zagrożenie,
- czy istnieje zagrożenie dla życia ludzi, czy są osoby ranne lub uszkodzone (jeżeli tak to, ile osób i w jakim stanie),
- numer telefonu, z którego się mówi oraz swoje imię i nazwisko.

UWAGA: Odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że straż pożarna przyjęła zgłoszenie. Odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie zgłoszenia.

W razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek lub awaria) alarmować:

- POGOTOWIE RATUNKOWE   tel. 999
- POLICJĘ   tel. 997
- POGOTOWIE ENERGETYCZNE   tel. 991
- POGOTOWIE WOD. -KAN.   tel. 994
- POGOTOWIE GAZOWE   tel. 992
- NUMER ALARMOWY   tel. 112

2.2. Zasady postępowania pracowników do czasu przybycia jednostek ratowniczych.

2.2.1. Zasady ogólne.

Pracownicy, z chwilą zauważenia pożaru, zobowiązani są:

- alarmować o pożarze zgodnie z opisanymi wcześniej zasadami,
- samorzutnie przystąpić do działań ratowniczo - gaśniczych.

Równocześnie z alarmowaniem Straży Pożarnej należy, w miarę możliwości przystąpić do akcji ratowniczo - gaśniczej przy użyciu gaśnic.

Ustala się, że kierującym działaniami ratowniczymi do czasu przybycia jednostek straży pożarnej jest najwyższą funkcją osoba Urzędu, będąca w tym czasie na miejscu zdarzenia (Burmistrz, Sekretarz Urzędu, itp.).

W przypadkach, gdy ogień obejmuje większą powierzchnię, próba gaszenia nie przynosi rezultatów, a pożar rozprzestrzenia się lub też źródło ognia nie jest ustalone, a w budynku rozprzestrzenia się dym, bezzwłocznie po alarmowaniu należy zarządzić i przeprowadzić ewakuację wszystkich osób przebywających w budynku.

Ewakuowani powinni zwrócić uwagę czy wszyscy współpracownicy i ewentualnie obecne w obiekcie osoby postronne opuściły obiekt. Osoba kierująca działaniami ratowniczymi powinna mieć precyzyjne rozeznanie czy w obiekcie nikt nie pozostał. Jest to jedna z kluczowych informacji jaką należy przekazać dowódcy przybyłych na miejsce jednostek straży pożarnej.

Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo - gaśniczej powinna pamiętać, że:

- w pierwszej kolejności ratuje się zagrożone życie ludzi,
- należy przeciwdziałać panice wśród osób przebywających w obiekcie, wzywając do zachowania spokoju i informując o drogach ewakuacji,
- wchodząc do strefy zadymionej należy przyjmować pozycję pochyloną (jak najbliższej podłogi) oraz zabezpieczyć drogi oddechowe np. wilgotną chustką
- należy wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do strefy pożaru,
- nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem (stosować gaśnice proszkowe lub śniegowe),
- należy usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne,
- nie należy otwierać bez potrzeby drzwi i okien w budynku, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia,
- jednym z ważniejszych warunków jest zachowanie spokoju.

Wszyscy pracownicy Urzędu oraz osoby postronne znajdujące się w obiekcie i na terenie przyległym, z chwilą przybycia zastępów straży pożarnej zobowiązani są do podporządkowania się poleceniom dowódcy tych zastępów.

2.2.2. Obowiązki kierującego działaniami przed przybyciem jednostek straży pożarnej:

- ustalić, czy została wezwana straż pożarna i inne potrzebne służby,
- kierować osobami, którzy przystąpili do likwidacji źródła ognia lub ograniczania jego rozprzestrzeniania się,

- zorganizowanie ewakuacji ludzi, dla których zaistniała sytuacja stworzyła bezpośrednie zagrożenie dla życia oraz pełnienie stałego dyżuru nad przebiegiem ewakuacji ludzi i mienia,
- wyznaczyć osobę, która będzie oczekiwała na przybycie straży pożarnej i wskaże miejsce przebywania osób zagrożonych - uwięzionych oraz udzieli innych niezbędnych dla dowódcy straży informacji,
- współpracować z dowódcą straży pożarnej w czasie akcji,
- podporządkować się poleceniom straży pożarnej,
- zabezpieczenie pogorzelniska po zakończeniu akcji.

2.2.3. Zadania pracowników.

W przypadku powstania pożaru, do zadań pracowników należy:

- rozpoznanie:
- miejsca powstania pożaru,
- niebezpieczeństwa rozprzestrzenienia się ognia,
- zagrożenia wynikające z charakterystyki pożarowej obiektu,
- zagrożenia dla życia osób przebywających w pomieszczeniu objętym pożarem lub w bezpośrednim sąsiedztwie,
- zagrożenia dla mienia,
- powiadomienie wszystkich osób, które mogą lub znajdują się w strefie zagrożenia,
- zaalarmowanie o powstałym zdarzeniu jednostki Państwowej Straży Pożarnej, korzystając z dostępnych środków łączności (**tel. 998 lub 112**),
- powiadomienie o zdarzeniu przełożonego,
- usunięcie ze strefy oddziaływania ognia wszelkich materiałów palnych mogących przyczynić się do jego rozprzestrzenienia,
- likwidacja pożaru lub ograniczenie szybkości jego rozprzestrzeniania przy użyciu dostępnych na terenie obiektu gaśnic,
- jeśli zaistnieje taka konieczność ewakuować się ze strefy zagrożenia,
- współdziałanie z dowódcą przybyłych na teren akcji jednostek ratowniczych.

UWAGA: Aby zapoznać pracowników i użytkowników z zasadami zachowania się w przypadku powstania pożaru - w obiekcie należy umieścić

planszowe „Instrukcje postępowania na wypadek pożaru” wraz z wykazami telefonów alarmowych. Instrukcje te z wykazami telefonów powinny być umieszczane w miejscach ogólnodostępnych i widocznych.

3. Działania po przybyciu straży pożarnej.

Po przybyciu służb ratowniczych, osoba dotychczas kierująca działaniami ratowniczo - gaśniczymi obowiązana jest podporządkować się dowodzącemu akcją gaśniczą i poinformować go o aktualnej sytuacji, wydanych wcześniej dyspozycjach oraz przewidywanym rozwoju sytuacji.

Należy udzielić informacji dotyczących, między innymi:

- występowania zagrożenia dla życia i zdrowia osób znajdujących się na terenie Urzędu Miasta
- charakterystyki pożarowej budynku oraz pozostałych obiektów,
- rozmieszczenia urządzeń i instalacji szczególnie zagrożonych pożarem,
- najbliższej położonego źródła czerpania wody (lokalizacja punktu czerpania wody),
- rozmieszczenie sprzętu gaśniczego,
- lokalizacji przeciwpożarowego wyłącznika prądu, itp.

Obowiązek udzielenia kierującemu akcją wszelkich informacji, mogących być pomocnymi przy działaniach ratowniczych, jak również obowiązek podporządkowania się jego poleceniom, dotyczy wszystkich pracowników przebywających na terenie Urzędu Miasta w czasie pożaru.

4. Zabezpieczenie pogorzeliśka.

Likwidacja źródła zagrożenia i zakończenie działań ratowniczych wiąże się z koniecznością wykonania szeregu czynności mających na celu szczegółową kontrolę terenu działań w związku z możliwością wystąpienia ukrytych źródeł zagrożenia oraz jego zabezpieczenia przed możliwością ponownego ich wystąpienia. Zakres tych czynności każdorazowo określany jest przez dowódcę jednostek Państwowej Straży Pożarnej w formie protokołu przekazania miejsca działań ratowniczych. Wykonanie tego zakresu czynności stanowi obowiązek właściciela/zarządcy obiektu lub jego części lub innej osoby przyjmującej miejsce zdarzenia po zakończeniu działań przez jednostki straży pożarnej. Właściciel/zarządca obiektu odpowiada za:

- zabezpieczenie miejsca pożaru, wystawienie posterunku pogorzelowego celem uniknięcia pożaru wtórnego lub nieszczęśliwego wypadku,

- przystąpienie do uporządkowania pogorzelniska po zakończeniu działalności Policji, firmy ubezpieczeniowej lub komisji powołanej do ustalenia okoliczności i przyczyn pożaru.

V. WARUNKI I ORGANIZACJA EWAKUACJI LUDZI ORAZ PRAKTYCZNE SPOSOBY ICH SPRAWDZENIA.

1. Organizacja i przebieg ewakuacji.

Istotą bezpiecznej ewakuacji jest jej rozpoczęcie w odpowiednim momencie i w sposób odpowiednio zorganizowany. Decyzję o rozpoczęciu ewakuacji podejmuje Burmistrz lub jego Zastępca a w razie jego nieobecności upoważniona osoba, która posiada odpowiednie predyspozycje i kompetencje. Decyzję o ewakuacji należy podejmować w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia osób przebywających w obiekcie, a w szczególności:

- powstania pożaru lub silnego zadymienia.
- w przypadku zauważenia dymu rozprzestrzeniającego się po obiekcie bez możliwości stwierdzenia jego źródła.
- w każdej sytuacji, kiedy istnieje realne prawdopodobieństwo gwałtownego rozprzestrzeniania się pożaru i odcięcia dróg ewakuacyjnych.

Prowadzenie ewakuacji nie jest konieczne w przypadku, kiedy źródło ognia zostało zlokalizowane, obejmuje niewielką powierzchnię, a jego likwidacja możliwa jest przy użyciu gaśnic lub innego sprzętu przeciwpożarowego będącego na wyposażeniu obiektu. W takiej sytuacji konieczne jest podjęcie zdecydowanych działań w celu ugaszenia pożaru, jednak bez elementów sprzyjających powstaniu paniki.

Podejmując decyzję o ewakuacji należy:

- przekazać ją w sposób spokojny, a jednocześnie nakazujący i sugestywny, zdecydowany, aby nie doprowadzić do powstania paniki.
- w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z pomieszczeń, w których powstał pożar i z pomieszczeń bezpośrednio zagrożonych jego rozwojem.
- określić i wskazać drogi ewakuacyjne.
- ustalić liczbę osób do ewakuacji oraz uzyskać informację o stanie zdrowia osób ewakuowanych. Upewnić się, że nikt nie pozostał w zagrożonym pomieszczeniu;

- nie należy dopuścić do ewakuacji przebiegającej przypadkowo i chaotycznie.
- ewakuację należy przeprowadzać przy wykorzystaniu odpowiednio oznakowanych dróg ewakuacyjnych, a w skrajnych przypadkach przy wykorzystaniu każdej drogi wyjścia o ile nie zostały one już odcięte przez płomień lub dym.

Z chwilą przybycia jednostek ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej lub innych jednostek ochrony przeciwpożarowej należy bezwzględnie podporządkować się poleceniom dowódcy, który na podstawie odrębnych przepisów przejmuje kierownictwo na czas prowadzenia akcji ratowniczo – gaśniczej.

2. Warunki ewakuacji

Z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna zostać zapewniona możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku lub do sąsiedniej strefy pożarowej, bezpośrednio lub za pośrednictwem dróg komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji zwanych drogami ewakuacyjnymi.

Wyjścia z pomieszczeń na drogi ewakuacyjne powinny być zamknięte drzwiami a drzwi ewakuacyjne z budynku przeznaczonego dla ponad 50 osób powinny otwierać się na zewnątrz, zatem zgodnie z kierunkiem ewakuacji.

Przy określaniu wymaganej szerokości i liczby przejść, wyjść oraz dróg ewakuacyjnych, powinno się odnieść do planowanej ilości użytkowników obiektu. W przypadku braku jednoznacznego określenia przeznaczenia lub sposobu zagospodarowania przestrzeni i pomieszczeń należy zastosować odpowiednie przeliczniki. Przyjąć należy $1\text{m}^2/\text{osobę}$ dla lokali gastronomiczno – użytkowych, $4\text{m}^2/\text{osobę}$ w pomieszczeniach handlowo – usługowych, $5\text{m}^2/\text{osobę}$ w pomieszczeniach administracyjno – biurowych oraz $30\text{m}^2/\text{osobę}$ w magazynach.

Szerokość przejścia ewakuacyjnego oblicza się proporcjonalnie do liczby osób dla ewakuacji, których ono służy. Przyjąć należy 0,6m na każde 100 osób, przy czym wartość ta nie powinna być niższa niż 0,9m. Warunkowo można ją obniżyć do 0,8m, ale jedynie w sytuacji, gdy przewiduje się ewakuację nie więcej niż 3 osób.

Łączna szerokość drzwi ewakuacyjnych w świetle ościeżnicy, oblicza się podobnie jak szerokość przejścia ewakuacyjnego przyjmując 0,6m na każde 100 osób, przy czym minimalna wartość nie powinna być mniejsza niż 0,9m. Również tutaj warunkowo dopuszcza się zmniejszenie tej szerokości do 0,8m, jeżeli drzwi ewakuacyjne służą dla nie więcej niż 3 osób i prowadzą na zewnątrz pomieszczenia a nie są umieszczone na drodze ewakuacyjnej.

Obowiązujące przepisy techniczno – budowlane nie dopuszczają do stosowania na drogach ewakuacyjnych drzwi obrotowych lub podnoszonych. W pozostałych przypadkach pamiętać należy, że dla drzwi wieloskrzydłowych przynajmniej jedno, nieblokowane skrzydło powinno mieć szerokość minimum 0,9m. Podobnie jest w przypadku jednoskrzydłowych drzwi wahadłowych, natomiast dla drzwi wahadłowych dwuskrzydłowych powinny być one symetryczne o mieć szerokość jednego skrzydła nie mniejszą niż 0,6m.

W nowo wznoszonych obiektach, często stosowanym rozwiązaniem są automatyczne drzwi rozsuwane. Dopuszcza się ich stosowanie na drogach ewakuacyjnych bądź jako wyjścia ewakuacyjne pod warunkiem spełnienia dwóch wymagań: otwierania automatycznego i ręcznego bez możliwości ich blokowania oraz samoczynnego ich rozsunięcia i pozostania w pozycji otwartej w wyniku zasygnalizowania pożaru przez system wykrywania dymu lub w przypadku ich awarii.

Stosowane na drogach ewakuacyjnych bramy i ściany przesuwne stanowiące m.in. element oddzielenia pożarowego, powinny zostać wyposażone w drzwi otwierane ręcznie lub w bezpośrednim sąsiedztwie powinny być umieszczone inne jednoznacznie oznakowane drzwi przeznaczone do celów ewakuacji.

Podobnie jak w przypadku szerokości drzwi ewakuacyjnych, również szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych oblicza się proporcjonalnie do ilości osób mogących przebywać jednocześnie na danej kondygnacji budynku, a zatem również liczby osób, które w wyniku zagrożenia, będą się tymi drogami poruszać. Przyjmuje się 0,6m na każde 100 osób, przy założeniu, że minimalna szerokość nie może być mniejsza niż 1,4m. Dopuszcza się warunkowe zmniejszenie szerokości drogi ewakuacyjnej do 1,2m pod warunkiem, że nie będzie to korytarz przeznaczony dla więcej niż 20 ludzi.

Zasady ewakuacji

Decyzję o ewakuacji całości obiektu podejmuje Burmistrz Miasta Orzesze, jego Zastępca, Sekretarz Miasta lub osoba przez niego upoważniona.

Po przyjeździe na miejsce jednostek Państwowej Straży Pożarnej osobą podejmującą decyzje staje się dowódca akcji ratowniczo – gaśniczej.

Ewakuacji ludzi i mienia dokonuje się, gdy:

- pożar zagraża życiu lub zdrowiu osób przebywających w objętych pożarem strefach,
- nie można ugasić źródła ognia w pomieszczeniach objętych pożarem

Przeprowadzenie sprawnej ewakuacji jest istotne z uwagi na:

- możliwość rozprzestrzenienia się pożaru, tj. zwiększenia zagrożenia ludzi w wyniku zwiększenia zadymienia, promieniowania ciepłego,
- możliwość powstania paniki.

Po podjęciu decyzji o ewakuacji należy:

- Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w budynku o charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji.
- Kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych grup, ustala ponadto potrzebę ewakuacji mienia określając w tym celu sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia.
- W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się pożaru oraz pomieszczeń, z których wyjścia lub dotarcia do bezpiecznych dróg mogą zostać odcięte przez pożar lub mogą ulec zadymieniu.
- W przypadku blokady dróg ewakuacyjnych należy bezzwłocznie wszelkimi dostępnymi środkami powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej. Ludzi odciętych od wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków i istniejących warunków ewakuować z zewnątrz przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek straży pożarnej.
- Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych. Usta należy w miarę możliwości zasłaniać chusteczką namoczoną w wodzie w celu ułatwienia oddychania. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie tracić orientacji kierunku ruchu.
- W czasie trwania ewakuacji do obowiązków pracowników zatrudnionych najbliżej miejsca powstania pożaru należy:
  - otwarcie wszystkich drzwi służących celom ewakuacji,
  - niewpuszczanie do objętych pożarem stref osób z zewnątrz, chyba że jest to podyktowane dobrem akcji ratowniczej
- Wszyscy pracownicy zatrudnieni w obiekcie zobowiązani są do:
  - brania czynnego udziału w ewakuacji osób przebywających w rejonie zagrożenia pożarem
  - udzielenie natychmiastowej pomocy poszkodowanym,

- branie czynnego udziału w ewakuacji towarów i urządzeń.
- Po zakończeniu ewakuacji należy dokładnie sprawdzić, czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia. W razie podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy zgłosić ten fakt jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponowne sprawdzenie budynku.
- Należy pamiętać, aby w pierwszej kolejności zostały ewakuowane osoby o ograniczonej zdolności poruszania się, natomiast strumień ruchu powinny zamykać osoby mogące poruszać się o własnych siłach.
- Z chwilą przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej kierujący akcją jest zobowiązany do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkować się poleceniom dowódcy przybyłej na miejsce jednostki ratowniczo – gaśniczej.

3. Organizacja ewakuacji

Z każdego miejsca w obiekcie powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów. Dlatego w przypadku powstania zagrożenia i ogłoszenia ewakuacji należy przemieszczać się w kierunku do wyjść ewakuacyjnych.

Osoby ewakuowane, po wyjściu z zagrożonego rejonu, budynku powinny udać się do miejsca specjalnie do tego celu wyznaczonego, oznakowanego i zabezpieczonego. **Dla budynku urzędu wyznaczono jedno miejsce zbiórki po ewakuacji – jest to plac u zbiegu ulicy Bukowina oraz Św. Wawrzyńca.**

Miejsca te jest wolne od wszystkich przedmiotów ruchomych, małej architektury, samochodów itp. W miejscu ewakuacji, wyznaczone osoby do przeprowadzania ewakuacji sprawdzają liczbę osób ewakuowanych, każda w swoim rejonie działania.

Osoby wyznaczone do przeprowadzania ewakuacji w poszczególnych pomieszczeniach sprawdzają czy wszyscy ludzie opuścili zagrożony rejon.

PROCEDURA EWAKUACJI

Ewakuację ludzi z budynku lub jego części zarządza się w przypadku powstania zdarzenia, którego rozmiary wskazują na możliwość zagrożenia zdrowia lub życia osób znajdujących się w obiekcie. Za takie zdarzenie należy uznać:

- pożar powstały w pomieszczeniach, w których stosowane są materiały łatwo zapalne, z uwagi na możliwość szybkiego rozprzestrzenienia się pożaru,

- pożar, w wyniku którego wydzielają się substancje toksyczne lub powstaje duże zadymienie,
- pożar, który powstał w pobliżu klatki schodowej lub przejść na inne kondygnacje i w wyniku dalszego rozwoju może uniemożliwić ewakuację,
- pożar, którego nie udało się ugasić podręcznym sprzętem gaśniczym,
- każde inne niż pożar zdarzenie stanowiące zagrożenie dla konstrukcji budynku lub zagrażające zdrowiu lub życiu przebywającej w nim ludzi.

Do przekazania informacji o ewakuacji należy wykorzystać wszelkie możliwe środki powiadamiania. W przedmiotowym obiekcie sygnałem do rozpoczęcia ewakuacji będzie komunikat głosowy - Pali Się. Ewakuacja!

oraz

Akustyczny sygnał ostrzegawczy z systemu sygnalizacji pożaru.

Przedmiotowa procedura określa obowiązki pracowników zobowiązanych do podjęcia działań mających na celu likwidację zagrożenia, a przede wszystkim rozpoczęcia ewakuacji.

Każdy pracownik/użytkownik, który zauważył zagrożenie na terenie obiektu powinien:

- ocenić sytuację
- powiadomić osoby w pobliżu o miejscu wystąpienia zagrożenia
- udzielić pomocy poszkodowanym
- przystąpić do akcji gaśniczej podręcznymi środkami gaśniczymi.

4. Czynniki utrudniające ewakuację.

Zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych.

Dym i znajdujące się w nim gazy pożarowe, które są produktami spalania, rozprzestrzeniają się bardzo szybko i mogą przenikać do odległych od miejsca pożaru części budynku stwarzając zagrożenie dla życia ludzi. Dym jest często zwiastunem pożaru, którego źródło bywa ukryte lub niedostępne. Wpływa on drażniąco na drogi oddechowe, wywołując kaszel i krztuszenie się; występuje też łzawienie oczu, a z powodu małej przejrzystości utrudnione jest poruszanie się. Przebywanie ludzi w przestrzeni zadymionej stwarza lęk, a nawet panikę w obawie zatrucia się, doznania obrażeń, zasłabnięcia lub śmierci.

Gęstość zadymienia jest większa w górnej części pomieszczeń i na wyższych kondygnacjach obiektu, gdzie dym przenika wraz z unoszącym się ciepłym powietrzem, nagrzanym w wyniku powstałego pożaru. Gęstość dymu może być tak duża, że niewidoczne stają się światła lamp zwieszonych pod stropami oraz znaki ewakuacyjne. Ponadto rozgrzane cząstki dymu są nośnikami ciepła, co powoduje, że dym na drodze swego rozprzestrzeniania może powodować zapalenie znajdujących się tam materiałów palnych.

Toksyczne produkty rozkładu i spalania

Toksyczne produkty spalania powstają w warunkach pożaru w wyniku rozkładu termicznego materiałów składowanych w budynku oraz elementów wyposażenia pomieszczeń. Stanowią one największe niebezpieczeństwo dla życia ludzi, ponieważ często są bezbarwne i bezzapachowe. Szczególnie niebezpieczne są: tlenek węgla, czterochlorek węgla, fosgen, cyjanowodór, siarkowodór, tlenki azotu. Nawet przy niewielkich stężeniach powodują silne zatrucie organizmu, niedotlenienie mózgu, zaburzenia w oddychaniu i utratę przytomności.

Występowanie wysokich temperatur i płomienia

Występowanie wysokich temperatur i płomienia może powodować odcięcie dróg ewakuacyjnych. Jest naturalnym czynnikiem budzącym u ludzi strach, utrudnia lub uniemożliwia ewakuację, może powodować u ludzi zachowania nieracjonalne, niewspółmierne do realnego zagrożenia.

Zachowanie się ludzi w warunkach zagrożenia

Reakcja ludzi w chwili wykrycia pożaru jest bardzo zróżnicowana i zależy od wielu czynników, tj. płeć, wiek, pora dnia, znajomość obiektu czy stopień oświetlenia. Również różnice w reakcjach poszczególnych ludzi na widok płomieni, występowanie dymu oraz na dźwięki towarzyszące pożarowi powinny być brane pod uwagę przez osoby organizujące i kierujące ewakuacją.

Pożar to wypadek nagły, powodujący zakłócenie normalnego funkcjonowania obiektu. Normalną reakcją jednostki jest zaskoczenie spowodowane tym, że nie można z góry przewidzieć, kiedy i gdzie on wystąpi. Zaskoczeniu może towarzyszyć strach spowodowany widokiem płomieni, dymem utrudniającym oddychanie i głosami przestraszonych ludzi. Jeżeli nie będzie się przeciwdziałać temu zjawisku, może wystąpić panika, która jest sumarycznym przejawem zaskoczenia i przestachu oraz obawy o własne życie. Osoby ulegające panice tracą panowanie nad swoim działaniem, tłoczą się przy wyjściach, tratują się, mogą być nieświadomie agresywne. W takiej sytuacji kierowanie ich działaniem staje się właściwie niemożliwe.

5. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi.

§ 17 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r, Nr 109, poz. 719), zobowiązuje właścicieli/zarządców obiektów, **zawierających strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób będących jej starymi użytkownikami**, do praktycznego sprawdzania **co najmniej raz na dwa lata** organizacji oraz warunków ewakuacji.

O terminie przeprowadzenia takiego sprawdzianu, co najmniej tydzień wcześniej, powinien być powiadomiony właściwy miejscowo komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej. W stosunku do przedmiotowego budynku jest to Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Mikołowie.

Celem przeprowadzania próbnych ewakuacji jest:

- sprawdzenie stopnia przeszkolenia pracowników, studentów, ochrony obiektu i najemców, a w szczególności Koordynatorów ewakuacji,
- wyrobienie odpowiednich reakcji i zachowań wśród pracowników, ochrony obiektu i najemców, a zwłaszcza u Koordynatorów ewakuacji, w sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu ludzi,
- sprawdzenie środków alarmowania, ich skuteczności oraz sposobów przekazywania informacji,
- sprawdzenie odpowiednich warunków ewakuacji,
- wyeliminowanie usterek technicznych i organizacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ludzi wynikłych w trakcie ćwiczeń.

Zasady praktycznego przeprowadzania ewakuacji:

- ewakuacje ludzi z budynku powinno się przeprowadzić po uprzednio przeprowadzonym szkoleniu pracowników, ochrony obiektu i koordynatorów ewakuacji, w tym zakresie,
- należy opracować scenariusz zagrożenia – plan (np.: miejsce powstania zagrożenia, zasady postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia, podział zadań i obowiązków),
- ewakuacja powinna być realizowana zgodnie z opracowanym wcześniej scenariuszem (planem) przez osoby wyznaczone do prowadzenia tego typu działań (najlepiej Inspektor / Specjalista ds. ppoż.),
- ewakuacja powinna być prowadzona zgodnie z obowiązującymi (wyznaczonymi) kierunkami ewakuacji (drzwi wyjściowe, drogi komunikacyjne oraz klatki schodowe),

- ewakuację powinno przeprowadzać się w czasie normalnego funkcjonowania obiektu, a na jego terenie obiektu przebywa pełna, wynikająca z codziennej eksploatacji liczba osób,
- dopuszcza się stosowanie odpowiednich środków pozoracji, np.: chorągiewek obrazujących strefę zadymienia lub zadymienie dróg ewakuacyjnych dymem bezpiecznym (tzw. parafinowym, teatralnym), wyłączenie dopływu energii elektrycznej za pomocą przeciwpożarowego wyłącznika prądu,
- nie wolno stosować środków pozoracji zagrażających życiu i zdrowiu (np.: świece dymne),
- w razie potrzeby ustalić sposób ogłaszania alarmu. Rozpatrzyć możliwość ogłaszania alarmu poprzez system SSP,
- wyznaczyć obserwatorów oraz osoby do ogłoszenia alarmu, kierowania ewakuacją i ich zadania,
- bezpośrednio przed planowanym rozpoczęciem ćwiczeń obserwatorzy powinni udać się do wyznaczonych wcześniej punktów i od momentu ogłoszenia alarmu dokładnie monitorować rozwój wydarzeń. Obserwatorzy powinni zwrócić uwagę na następujące elementy ćwiczeń:
  - czy sygnał o ewakuacji dotarł do wszystkich ludzi przebywających w monitorowanym przez nich obszarze,
  - czy wszyscy użytkownicy obiektu natychmiast przerwali pracę i rozpoczęli ewakuację,
  - czy ewakuacja odbywała się zgodnie z wyznaczonymi drogami i kierunkami i czy wykorzystywano do niej elementów zabronionych, takich jak nie przeznaczone do tego celu przejścia i wyjścia,
- ponadto obserwatorzy powinni:
  - odnotować czas, w jakim opuszczono monitorowany przez nich obszar,
  - odnotować wszelkie zauważone nieprawidłowości,
  - sporządzić wykaz osób, które nie zastosowały się do polecenia ewakuacji, przystąpiły do niej w sposób opieszawy lub w jakikolwiek sposób ewakuację utrudniały lub zakłócały,
- przed ogłoszeniem alarmu należy sprawdzić drożność dróg ewakuacyjnych,
- ogłosić alarm,
- ustalić kolejność ewakuacji,
- po zakończeniu ćwiczeń należy sporządzić raport zawierający wszystkie spostrzeżenia, uwagi, wykryte nieprawidłowości i błędy oraz wnioski.

Jako praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji (alarm ćwiczebny) nie mogą być traktowane inne (np. fałszywe) alarmy, w wyniku których taką ewakuację musiano przeprowadzić.

VI. SPOSOBY ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM.

Przed rozpoczęciem prac związanych z użyciem ognia otwartego lub narzędzi takich jak szlifierka kąтова i inne mogące emitować podczas pracy iskry krzesane, zdolne do zapalenia palnych materiałów znajdujących się w pobliżu miejsca wykonywania prac, należy przeprowadzić dokładną kontrolę stanu bezpieczeństwa pożarowego całego obszaru, na którym prowadzone prace stwarzają zagrożenie pożarowe.

Kontrola ta ma na celu rozpoznanie istniejących zagrożeń i usunięcie lub odpowiednie zabezpieczenie wszelkich palnych materiałów znajdujących się w pobliżu miejsca planowanych prac.

Poniżej przedstawia się instrukcję postępowania określającą procedury w zakresie zabezpieczania prac pożarowo niebezpiecznych.

1. Charakterystyka prac pożarowo niebezpiecznych.

Prace pożarowo niebezpieczne są to prace prowadzone przy użyciu ognia otwartego jak spawanie, zgrzewania, lutowanie, cięcie przy użyciu palników, szlifierek kątowych oraz wszelkiego rodzaju czynności konserwacyjne, naprawcze lub remontowe prowadzone przy użyciu materiałów niebezpiecznych pożarowo, a także prace w strefach zagrożenia wybuchem lub na urządzeniach i instalacjach z gazami palnymi, cieczami łatwo zapalnymi, jeżeli w trakcie prowadzonych prac istnieje prawdopodobieństwo zainicjowania pożaru lub wybuchu.

2. Obowiązki właściciela obiektu.

Szczegółowe zasady zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo niebezpiecznych, jak również warunki uzyskania zezwolenia na ich przeprowadzenie określa właściciel obiektu/zarządzający Urzędem.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo, właściciel obiektu/zarządzający Urzędem oraz wykonawca robót są zobowiązani:

- ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane,
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
- wskazać osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy,
- zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- zaznajomić osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

3. Zasady zabezpieczania przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych.

Przy wykonywaniu prac należy przestrzegać następujących zasad:

- zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych.
- prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, jedynie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości.
- mieć w miejscu wykonywania prac sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru.
- po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane, oraz rejony przyległe.
- używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.

4. Rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

4.1. Przygotowanie obiektu do prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.

Przygotowując obiekt do prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych należy zwrócić uwagę na następujące elementy:

- obiekt lub miejsca, w których mają odbywać się prace niebezpieczne pożarowo, należy oczyścić z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń,
- palne przedmioty lub niepalne w opakowaniach palnych należy odsunąć na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac celem uniemożliwienia zainicjowania pożaru od spadających iskier,
- jeżeli warunek, o którym wyżej mowa nie może być spełniony, wszystkie urządzenia lub materiały palne należy zabezpieczyć przed działaniem rozprysków przez osłonięcie, np. kocami gaśniczymi, arkuszami blach, tekturą azbestową lub w inny skuteczny sposób, jeżeli w pobliżu miejsca spawania znajdują się otwory przelotowe, instalacyjne, kablowe itp., należy je uszczelnić materiałami niepalnymi, celem niedopuszczenia do przenikania rozprysków do sąsiednich pomieszczeń bądź na inne kondygnacje, wszelkie kable, przewody elektryczne oraz instalacyjne z izolacją palną powinny być zabezpieczone przed rozpryskami i uszkodzeniami mechanicznymi, wykonywanie prac niebezpiecznych pożarowo w obiekcie (jego części), gdzie tego samego dnia wykonano prace malarskie lub inne przy użyciu substancji łatwo zapalnych jest niedozwolone.

W miejscach dokonywania prac należy przygotować między innymi:

- pojemniki metalowe wypełnione wodą na odpadki,
- materiały izolacyjne i osłaniające niezbędne do zabezpieczenia prac,
- podręczny sprzęt gaśniczy.

4.2. Postępowanie po zakończeniu prac

Po zakończeniu prac w obiekcie należy przeprowadzić dokładną kontrolę w miejscu ich prowadzenia i strefach sąsiednich, celem stwierdzenia:

- czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się cząsteczek na stanowisku pracy, jego otoczeniu lub w strefach przyległych,
- czy nie występują oznaki tlenia się materiałów bądź inne wskazujące na możliwości zaistnienia pożaru,
- czy został zdemontowany sprzęt, wyłączony ze źródeł zasilania i dostatecznie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych.

Wyniki kontroli, powinny być odnotowane w książce kontroli prac spawalniczych, którą należy prowadzić zgodnie z załączonym wzorem (załącznik nr 3).

4.3. Dokumentowanie prac pożarowo niebezpiecznych

Przed przystąpieniem do prac spawalniczych, niezależnie od spełnienia wcześniej określonych warunków należy:

- dokonać komisyjnie oceny zagrożenia pożarowego oraz określić niezbędne wymagania przeciwpożarowe mające na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru albo wybuchu,
- sporządzić protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac spawalniczych według wzoru, załącznik nr 1,
- po zakończeniu zaleconych zabezpieczeń wydać pisemne zezwolenie na przeprowadzenie prac spawalniczych według wzoru, załącznik nr 2.

W trakcie ustalania wymagań przeciwpożarowych, należy zwrócić uwagę na następujące zagadnienia:

- właściwości pożarowe składowanych, stosowanych materiałów oraz sposób i miejsce usunięcia ich poza budynek,
- usunięcie wszelkich zanieczyszczeń substancjami łatwo zapalnymi występującymi w danym budynku lub pomieszczeniu na posadzkach, ścianach elementach konstrukcyjnych albo instalacjach,
- właściwe zabezpieczenie przed przedostaniem się rozprysków do tych miejsc i urządzeń, z których ze względów technicznych nie można usunąć materiałów palnych,
- sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego stref sąsiadujących z tymi, w których prowadzone są prace pożarowo niebezpieczne.

W odniesieniu do przedmiotowego budynku przyjmuje się następujące ustalenia:

- protokół dotyczący zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych podpisują, właściciel obiektu lub osoba przez niego upoważniona oraz wykonawca prac,
- zezwolenie na wykonanie robót podpisuje właściciel obiektu lub osoba przez niego upoważniona,
- wykonawca robót po zakończeniu pracy i sprawdzeniu miejsca, gdzie prowadzone były prace informuje o niniejszym właściciela obiektu,
- kontrolę miejsca prowadzenia prac po 2, 4 i 8 godzinach od ich zakończenia, przeprowadza pracownik wytypowany przez właściciela obiektu.

Praktyka dowodzi, że pożary, których przyczyn należy szukać w nieprawidłowym sposobie prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych, powstają najczęściej w obiektach, gdzie prace wykonywane są doraźnie, systemem zleconym, przez firmy obce, dlatego uczestniczenie w przygotowaniu zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych, przedstawicieli właściciela obiektu, jest bardzo istotnym elementem procedury zabezpieczenia prac.

Należy przy tym mieć świadomość, że nawet najlepiej zabezpieczone prace pożarowo niebezpieczne niosą ryzyko zainicjowania pożaru i związanym z tym zagrożeniami dla osób przebywających w obiekcie.

VII. PRZYCZYNY POWSTAWANIA I ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARÓW.

1. Potencjalne przyczyny powstawania pożarów:

- nieostrożność, lekkomyślność a także niedbalstwo zarówno pracowników, jak też i innych osób korzystających z obiektu, przejawiające się w najróżnorodniejszych formach niewłaściwego zachowania się, np. używanie otwartego ognia w pomieszczeniach/budynku, używanie do ogrzewania grzejników elektrycznych bez odpowiedniego zabezpieczenia lub w pobliżu przedmiotów łatwo zapalnych,
- palenie tytoniu w miejscach do tego niewyznaczonych, przez właściciela obiektu,
- palenie tytoniu podczas stosowania materiałów niebezpiecznych pożarowo, takich jak ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C, gazy palne,
- wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym (cięcie, spawanie) bez odpowiedniego zabezpieczenia miejsca ich przeprowadzania,
- posługiwanie się uszkodzonymi urządzeniami technicznymi podczas wykonywania ww. prac,
- wady w instalacjach i urządzeniach elektroenergetycznych, będące zazwyczaj następstwami ich niewłaściwej eksploatacji i konserwacji (brak badania skuteczności zerowania lub uziemienia oraz oporności izolacji przewodów), niewłaściwego wykonania,
- przeciążenia instalacji elektrycznej,
- wyładowania atmosferyczne (np. uszkodzenia instalacji piorunochronnej),
- pozostawienie włączonych (i niesprawnych) urządzeń elektrycznych bez dozoru,
- podpalenia umyślnie.

2. Potencjalne przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów:

- niestwierdzenie (niezauważenie) pożaru w jego początkowym stadium przez użytkowników budynku, i tym samym opóźnione wykrycie pożaru,
- opóźnione zaalarmowanie Państwowej Straży Pożarnej o powstałym pożarze,
- brak umiejętności u pracowników opanowania pożaru w zarodku poprzez właściwe zastosowanie sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku,
- brak w pobliżu miejsca powstania pożaru sprzętu gaśniczego (gaśnic, hydrantów wewnętrznych),
- brak możliwości szybkiego dostępu do sprzętu ppoż. (gaśnic, hydrantów wewnętrznych),
- niesprawność sprzętu gaśniczego,
- niekorzystne warunki budowlane (np. brak odpowiedniego wydzielenia i zabezpieczenia przed zadymieniem), sprzyjające rozprzestrzenianiu się pożaru (dymu), a przez to powstaniu niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia ludzi,
- nagromadzenie dużej ilości materiałów palnych w miejscu powstania pożaru,
- utrudniony dostęp do miejsca powstania pożaru, np. niepozostawienie kluczy od pomieszczeń, itp.

VIII. ZASADY ZAPOBIEGANIA POŻAROM.

1. Zasady ogólne

Wszelkich zmian w zakresie zagospodarowania i przeznaczenia obiektu lub jego części dokonywać można wyłącznie pod warunkiem spełnienia wszystkich wymagań ochrony przeciwpożarowej, których zakres wynika z obowiązujących przepisów. Każda koncepcja zmiany zagospodarowania obiektu i sposobu jego użytkowania, zmiany wpływające na zagrożenie pożarowe, warunki ewakuacyjne itp. winny zostać określone przez projektanta w odnośnej dokumentacji projektowej, uzyskać pozytywną opinię rzeczoznawcy ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz uzyskać stosowne zatwierdzenia i pozwolenia właściwych organów administracji architektoniczno - budowlanej i nadzoru budowlanego. Dotyczy to przede wszystkim adaptacji i zmian ingerujących w układ komunikacyjny obiektu, a także innych z uwagi na możliwość ograniczenia poprzez dokonane zmiany skuteczności zastosowanych w nim systemów zabezpieczających, w tym przeciwpożarowych.

Niedopuszczalne jest samowolne wprowadzanie jakichkolwiek zmian w wyposażeniu technicznym.

Zabrania się korzystania z uszkodzonych urządzeń i instalacji.

Wszelkie zauważone usterki należy niezwłocznie zgłaszać przełożonym oraz właścicielowi obiektu.

2. Organizacja ochrony przeciwpożarowej

2.1. Struktura

W obiekcie za całokształt zagadnień związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym odpowiada właściciel obiektu.

2.2. Zakres zadań i obowiązków

Właściciel obiektu zapewniając ochronę przeciwpożarową zobowiązany jest do przestrzegania zadań i obowiązków wynikających z Ustawy o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 869.), a w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno - budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej, zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Ponadto zobowiązany jest do wdrożenia zadań i obowiązków wynikających z Rozdziału 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07.06.2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r, Nr 109, poz. 719), w przytoczonym poniżej zakresie.

W budynku Urzędu Miasta oraz na terenie do niego przyległym jest zabronione wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, a w szczególności:

- używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów:
  - w strefie zagrożenia wybuchem, z wyjątkiem urządzeń przeznaczonych do tego celu,
  - w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta, bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikającej z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia.
- garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nie przeznaczonych do tego celu, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa pojazdu i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego pojazdu,
- rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze,
- rozpalamie ognia, wysypywanie gorącego popiołu i żużla lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów.
- składowanie poza budynkami, w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki, materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu,
- użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
- przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
  - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100°C),
  - linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V.
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki.

- instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.
- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości.
- składowanie materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych,
- zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji,
- blokowanie drzwi i bram przeciwpożarowych w sposób uniemożliwiający ich samoczynne zamknięcie w przypadku powstania pożaru,
- lokalizowanie elementów wystroju wewnątrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych,
- uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
  - gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
  - elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
  - źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
  - wyjść ewakuacyjnych albo okien dla ekip ratowniczych,
  - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
- dystrybucja i przeładunek ropy naftowej i produktów naftowych w obiektach i na terenach nieprzeznaczonych do tego celu.

Właściciele, zarządcy i użytkownicy budynków oraz placów składowych i wiat, z wyjątkiem budynków mieszkalnych jednorodzinnych, między innymi:

- utrzymują urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej.
- wyposażają obiekty w przeciwpożarowe wyłączniki prądu zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi.
- umieszczają w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych.
- oznakowują znakami zgodnymi z Polskimi Normami:
  - drogi i wyjścia ewakuacyjne z wyłączeniem budynków mieszkalnych oraz pomieszczenia, w których zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi są wymagane co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,

- miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
- drogi pożarowe,
  - składowanie materiałów palnych pod ścianami obiektu związanych z jego funkcją, z wyjątkiem materiałów niebezpiecznych pożarowo, jest dopuszczalne pod warunkiem:
    - nieprzekroczenia maksymalnej powierzchni strefy pożarowej, określonej dla tego obiektu.
    - zachowania dostępu do obiektu na wypadek działań ratowniczych.
    - nienaruszenia minimalnej odległości od obiektów sąsiednich, wymaganej z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe.
    - zachowania minimalnej odległości 5 m od drogi pożarowej.
  - utrzymują drogi pożarowe w stanie umożliwiającym wykorzystanie tych dróg przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej, zgodnie z warunkami określonymi w przepisach dotyczących przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.
  - opracowują instrukcje bezpieczeństwa pożarowego.

(Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, zgodnie z przepisami, powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej).

3. Sprawowanie kontroli wewnętrznej obiektu.

Budynki powinny być okresowo kontrolowane w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa, którego głównym celem jest bezpieczeństwo ludzi i mienia. Zakres kontroli w obiekcie powinien obejmować w szczególności:

- sprawdzenie "drożności" dróg ewakuacyjnych (możliwości otwarcia drzwi ewakuacyjnych i dostępu do nich, brak materiałów palnych i innych, które mogłyby ograniczyć poruszanie się),
- sprawdzenie prawidłowości i widoczności oznakowania wyjścia ewakuacyjnego,
- sprawdzenie, czy w miejscach nie przewidzianych do tego celu składowane są materiały palne, w tym odpady,
- sprawdzenie, czy przestrzega się reżimów przy magazynowaniu, w tym w szczególności czy przestrzega się zakazu składowania, przechowywania w budynku

i w jej bezpośrednim sąsiedztwie materiałów pożarowo niebezpiecznych, w tym cieczy palnych i gazów palnych,

- sprawdzenie, czy przestrzega się zakazu składowania materiałów palnych w ilości powodującej przekroczenie gęstości obciążenia ogniowego powyżej 500 MJ/m²,
- sprawdzenie dostępu do wyłączników, zasuw, zaworów istotnych dla bezpieczeństwa obiektu oraz tablic sterowniczych i rozdzielczych,
- sprawdzenie stanowisk ze sprzętem gaśniczym.

Kontrole prowadzi osoba wskazana przez właściciela obiektu.

Kwalifikacje osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej określa Art. 4 ust. 2a i 2b Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej

IX. SPOSOBY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z TREŚCIĄ INSTRUKCJI ORAZ PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI.

1. Organizacja szkolenia przeciwpożarowego.

Zgodnie z Ustawą z dnia 24.08.1991 r. o ochronie przeciwpożarowej wszyscy pracownicy powinni być zaznajomieni z przepisami przeciwpożarowymi, a zwłaszcza z zasadami postępowania na wypadek pożaru oraz organizacją ewakuacji. Odpowiedzialnym za zapewnienie przeszkolenia wszystkich osób zatrudnionych w obiekcie jest Pracodawca.

Obowiązujące formy szkolenia to:

- Szkolenie podstawowe,
- Szkolenie okresowe.

Szkoleniu podstawowemu poddawany winien być każdy pracownik bezpośrednio po przyjęciu do pracy. Osoba szkolona potwierdza fakt przeszkolenia podpisaniem stosownego oświadczenia, które włączyć należy do jego akt osobowych. Podstawą szkolenia winna być Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego.

Szczegółowy zakres tematyczny i czas szkolenia należy całkowicie dostosować do występujących w obiekcie warunków i rozwiązań technicznych.

Kwalifikacje osób upoważnionych do prowadzenia szkoleń o tematyce przeciwpożarowej określa art. 4 ust. 2 b ustawy o ochronie przeciwpożarowej - osoby te powinny posiadać co najmniej wykształcenie średnie i ukończone szkolenie inspektorów ochrony przeciwpożarowej lub mieć tytuł zawodowy technika pożarnictwa lub uzyskać uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodu technika pożarnictwa w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego - technika pożarnictwa.

2. Dokumentowanie szkoleń.

Każde szkolenie winno być odpowiednio udokumentowane.

Integralną częścią szkolenia jest praktyczny pokaz użycia podręcznego sprzętu gaśniczego.

Dokumentacja szkolenia winna zawierać:

- program szkolenia,
- listę obecności uczestników,
- zaświadczenie o kwalifikacjach prowadzącego szkolenie, kopię zaświadczenia wydanego uczestnikom kursu.

Szkolenia przeciwpożarowe, o których mowa powyżej, można prowadzić dla pracowników w ramach organizowanych szkoleń BHP, z rozszerzeniem tych szkoleń o tematykę i wymagania, o których mowa powyżej, w tym z uwzględnieniem zapoznania pracowników z podstawowymi wymaganiami bezpieczeństwa pożarowego przedstawionymi w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

X. ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW.

1. Obowiązki Burmistrza Miasta Orzesze

Zgodnie z art. 3 Ustawy z dnia 24.08.1991r. o ochronie przeciwpożarowej, osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska przyrodniczego, budynku, obiektu lub terenu obowiązane są zabezpieczyć użytkowane środowisko, budynek, obiekt lub teren przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu zapewniając ochronę przeciwpożarową (art. 4) obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
  - przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
  - kierowanie działaniami ratowniczo – gaśniczymi do czasu przejęcia dowodzenia przez straż pożarną lub wskazanie innej osoby kierującej akcją,
- zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- wydawanie zezwoleń na prowadzenie prac pożarowo – niebezpiecznych,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

2. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Do podstawowych zadań Sekretarza Miasta w zakresie ochrony przeciwpożarowej należy:

- nadzór nad przestrzeganiem przez pracowników wymagań i zasad w zakresie bezpieczeństwa pożarowego,
- wyciąganie konsekwencji w stosunku do pracowników nie wywiązujących się z powierzonych zadań w zakresie utrzymywania we właściwym stanie instalacji i urządzeń technologicznych, technicznych i zabezpieczających oraz nie przestrzegających zasad w zakresie bezpieczeństwa pożarowego.

- w przypadku nieobecności Burmistrza Miasta - kierowanie działaniami ratowniczo – gaśniczymi do czasu przejęcia dowodzenia przez straż pożarną,

Do podstawowych zadań Biura Organizacyjnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej należy:

- zapewnienie terminowych przeglądów, badań i konserwacji urządzeń technologicznych, instalacji i urządzeń technicznych, zabezpieczających i przeciwpożarowych.

Do podstawowych zadań Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów w zakresie ochrony przeciwpożarowej należy:

- zapoznanie pracowników firm obcych realizujących działania na terenie zakładu z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej obowiązującymi w poszczególnych obiektach oraz sprawowanie kontroli nad ich przestrzeganiem,
- sprawowanie nadzoru nad prawidłową organizacją i zabezpieczeniem prac pożarowo niebezpiecznych (spawalniczych, itp.) oraz prowadzenie wymaganej w tym zakresie dokumentacji,
- natychmiastowe podejmowanie działań zmierzających do likwidacji nieprawidłowości mogących spowodować niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu,
- w przypadku nieobecności Burmistrza Miasta oraz Sekretarza - kierowanie działaniami ratowniczo – gaśniczymi do czasu przejęcia dowodzenia przez straż pożarną,
- współpraca oraz udzielanie kierującemu działaniami ratowniczymi strażakowi niezbędnych informacji.

Do podstawowych zadań Głównego Specjalisty ds. BHP w zakresie ochrony przeciwpożarowej należy:

- zapewnienie przeszkolenia pracowników w zakresie wymagań ochrony przeciwpożarowej,

3. Obowiązki wszystkich pracowników Urzędu.

Każdy pracownik Urzędu zobowiązany jest do:

- uczestnictwa w organizowanych przez Urząd szkoleń przeciwpożarowych,
- posiadania znajomości wymagań ochrony przeciwpożarowej obowiązujących na terenie urzędu i w jego poszczególnych częściach oraz do bezwzględnego ich przestrzegania,
- znajomości zasad postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia oraz zasad alarmowania straży pożarnej.

W przypadku powstania pożaru każdy pracownik zobowiązany jest do:

- zaalarmowania osób znajdujących się z zagrożonej strefie i jej sąsiedztwie,
- powiadomienia kierownictwa obiektu o zdarzeniu i konieczności alarmowania straży pożarnej,
- przystąpienia do akcji ratowniczo-gaśniczej,
- podporządkowania się poleceniom kierującego działaniami ratowniczymi.

XI. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik Nr 1

PROTOKÓŁ

zabezpieczania przeciwpożarowego prac pożarowo niebezpiecznych.

1. Nazwa i określenie obiektu i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac pożarowo niebezpiecznych .....
2. Zagrożenie wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w obiekcie.....
3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w obiekcie lub rejonie przewidywanych prac pożarowo niebezpiecznych .....
4. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu, urządzenia itp. na okres wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych .....
5. Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych .....
6. Środki i sposoby alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w przypadku zaistnienia pożaru.....
7. Osoba odpowiedzialna za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego planowanych prac pożarowo niebezpiecznych .....
8. Osoba odpowiedzialna za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych .....
9. Osoba zobowiązana do przeprowadzenia kontroli rejonu po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych .....

Podpisy członków zespołu:

....., dnia.....

1 .....

2.....

Załącznik Nr 2

ZEZWOLENIE
NA PRZEPROWADZENIE PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH

1. Miejsce pracy .....
2. Rodzaj pracy .....
3. Czas pracy, dnia ..... od godz ..... do godz.....
4. Zagrożenie pożarowo-wybuchowe w miejscu pracy .....
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością powstania pożaru .....
6. Przeciwożarowe środki zabezpieczenia .....
7. Sposób wykonania pracy .....
8. Odpowiedzialni za przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenia toku prac pożarowo niebezpiecznych .....
9. Zezwalam na rozpoczęcie robót
.....
(właściciel obiektu lub osoba przez niego upoważniona)
10. Pracę zakończono dnia ..... godzina .....
11. Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono pod względem zabezpieczenia pożarowego
.....

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO DLA BUDYNKU
URZĘDU MIASTA ORZESZE, UL. ŚW. WAWRZYŃCA 21

70

(podpis wykonawcy)

(podpis kontrolującego)

Załącznik Nr 3

KARTA AKTUALIZACJI INSTRUKCJI

Lp.	Data	Zakres aktualizacji	Nazwisko i imię dokonującego aktualizacji	Podpis dokonującego aktualizacji
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

Załącznik 4

PROTOKÓŁ NR .....

Praktyczne Sprawdzenie Ewakuacji

....., dnia .....

1. Data powiadomienia Komendanta Powiatowego PSP o zamiarze przeprowadzenia
praktycznego sprawdzenia ewakuacji:

.....

2. Data przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia ewaluacji:

.....

3. Siły i środki zaangażowane w praktyczne sprawdzenie ewakuacji:

.....
.....
.....
.....

4. Czas ewakuacji:

.....

5. Uwagi spostrzeżenia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
Podpis Dyrektora lub osoby upoważnionej

Załącznik 5

.....dnia.....

.....
(imię i nazwisko szkolonego)

.....
(miejsce pracy)

.....
(stanowisko)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zgodnie z przepisami art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej /J. t.: (Dz. U. z 2021 r. poz. 869). / zostałem/am zapoznany/a z przepisami przeciwpożarowymi obowiązującymi na zajmowanym stanowisku, zasadami postępowania na wypadek powstania pożaru i innego zagrożenia, zasadami przeprowadzenia ewakuacji, sposobami posługiwania się sprzętem gaśniczym.

Oświadczam, iż zostałem zapoznany z wytycznymi zawartymi w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku Urzędu Miasta Orzesze i zobowiązuję się przestrzegać jej postanowień.

.....
(podpis szkolonego)

.....
(podpis szkolącego)

Załącznik 6.

Wykaz znaków obowiązkowych do stosowania w budynku:

Lp.	Nazwa znaku	Symbol
1.	Kierunek drogi ewakuacyjnej	
2.	Wyjście ewakuacyjne	
3.	Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego schodami w dół	
4.	Miejsce zbiórki po ewakuacji	
5.	Gaśnica	
6.	Przeciwpozarowy wyłącznik prądu	

7.	Drzwi przeciwpożarowe	
8.	Ręczny ostrzegacz pożaru	
9.	Główny zawór gazu	
10.	Główny wyłącznik prądu	
11.	Hydrant zewnętrzny	